

Poznań, 19 lipca. Niepewność, jaka jeszcze do wczoraj panowała co do rozejmu, usunął telegram z głównej kwatery pruskiej Aabenraa, że od 20 bm. południa godziny 12 rozpocznie się zawieszenie broni na lądzie i na morzu i trwać będzie do 31 bm. godziny 12 w nocy.

Wedle telegramu odebranego przez Ostsee Ztg z Karłowarów w sobotę, w kołach dobrze poinformowanych sądzą, że tam podczas zawieszenia broni niechybnie przyjdzie do zawarcia pokoju.

Jakie propozycje postawiła Dania, dotąd na pewno nie wiadomo. Zeidl. Corresp. pisze, iż Dania chce 1. zaprowadzić zupełną autonomią w Szlezwicku i 2. oddać uporządkowanie spraw holzackich uchwał bundestagu. Wedle wiadomości zaś odebranych z Wiednia z źródeł rosyjskich przez Allg. Ztg pełnomocnik rządu duńskiego przedewszystkiem proponuje unią personalną; ma on być jednakże oprócz tego upoważniony traktować na innej podstawie pokojowej; jako ostateczną koncesyją duńską uważają dotychczas: odstąpienie przysługującego duńskiemu Szlezwicku, pod warunkiem że zostanie pod zwierzchnictwem korony duńskiej.

O planach i zamiarach gabinetu wiedeńskiego nie ma dotąd żadnych wskazówek; natomiast organa poufne żądania Prus formułują w następujących czterech punktach: 1. pokój zawarty zostanie tylko przez mocarstwa wojujące; 2. podstawą pokojową jest odstąpienie Holzacyi i Szlezwicku; 3. odstąpienie to odbędzie się na korzyść Prus i Austrii; 4. Prusy i Austria zatrzymają Szlezwick w swych rękach aż do uregulowania kwestyi dziedzictwa. Z Karłowarów piszą do Allg. Ztg, że powtarzają tam sobie słowa króla pruskiego, który zresztą nie lubi wiele mówić o polityce, „że wolałby sobie raczej dać uciąć prawą rękę, jak pozwolić aby zdobyta odwagą wojska pruskiego wyspa Alsen wróciła pod panowanie duńskie.“

Prasa wiedeńska sądzi, iż warunki pokoju bodaj sami sprzymierzeni dyktować będą i że zbliża się czas, w którym wyjdzie Francya z obojętności. Tę samą obawę podziela berlińska Volksztg, która mniema, że cesarz Napoleon zadowolony dotychczasowym upokorzeniem Anglii weźmie teraz w swą rękę sprawę duńską i pokieruje nią ku kongresowi powszechnemu.

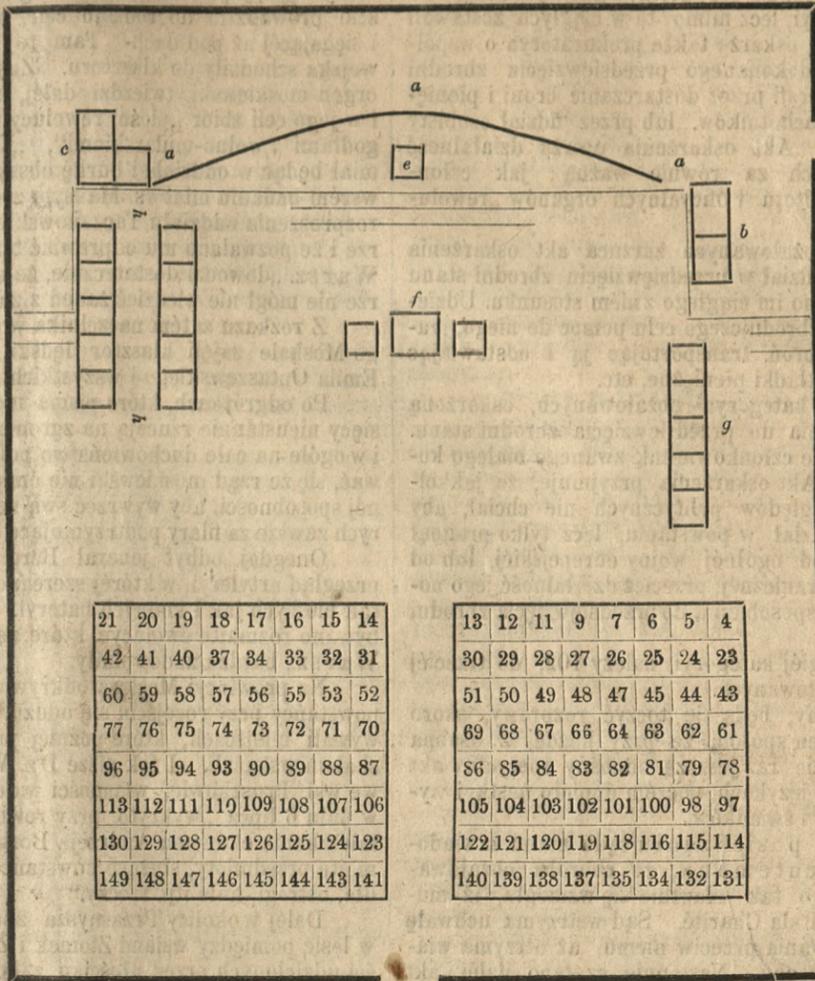
Pełnomocnikami duńskimi w mających rozpocząć się konferencyach mają być hr. Moltke i szambelan Sick. W Kopenhadze spodziewają się rozwiązania rigratu.

W Brodnicy (Strasburg) dnia 10 lipca urządziła się stacya telegraficzna z ograniczoną służbą dzienną.

Rzecznik i notaryusz Fikus w Odmuchowie (Ottmachau) w tymże charakterze przeniesiony do sądu powiatowego w Zubczycach (Leobschütz) z miejscem zamieszkania w Zubczycach. Dotychczasowy sędzia powiatowy Samberger w Żarach (Sorau) mianowany rzecznikiem u sądu powiatowego w Głewicach oraz notaryuszem w obwodzie sądu apelacyjnego raciborskiego, z miejscem zamieszkania w Toszku (Tost).

Berlin, 19 lipca. Minister wojny p. Roon udał się w sobotę na kilka tygodni do Gasteinu.

— Przyjaciel Ludu podaje czytelnikom swoim plan sali sądowej, w której się toczy proces Polaków.

21	20	19	18	17	16	15	14
42	41	40	37	34	33	32	31
60	59	58	57	56	55	53	52
77	76	75	74	73	72	71	70
96	95	94	93	90	89	88	87
113	112	111	110	109	108	107	106
130	129	128	127	126	125	124	123
149	148	147	146	145	144	143	141

13	12	11	9	7	6	5	4
30	29	28	27	26	25	24	23
51	50	49	48	47	45	44	43
69	68	67	66	64	63	62	61
86	85	84	83	82	81	79	78
105	104	103	102	101	100	98	97
122	121	120	119	118	116	115	114
140	139	138	137	135	134	132	131

Miejsca numerowane oznaczają krzesła dla oskarżonych. Numera wyjęte z aktu oskarżenia, po nich dojdzie łatwo gdzie kto siedzi.

- aaa stół sędziów w półkieszy, ycu,
- b stoły dla prokuratoryi,
- c łóżeczka i pisarzy sądowi,
- hh obrońcy,
- e stół do przysięgi, wchodzi się doń po stopniach na wywyższenie, na którym cały sąd z prokuratoryą zasiada,
- f stolik i dwa krzesła, z których oskarżeni przemawiają,
- g stół dla dziennikarzy i stenografów.

Przy stole obrońców i prokuratoryi wschodki do wejścia na wywyższenie. Za prokuratoryą drzwi, któremi sąd wchodzi i wychodzi na ustęp. Tu budynek połączony pokrytym ganikiem z szkołą, w której narady i sąd. Oskarżeni temi drzwiami także wchodzi. Przy oskarżonych w prawo drzwi na podwórze, za nie do bufetu. Za oskarżonymi galeria dla publiczności.

L. C. Berlin, 18 lipca. *Siedmte posiedzenie sądu stanu.*

Aktoskarżenia, które przeczytano już w języku niemieckim, a które teraz czytają po polsku, uważa członków utworzonej w Poznańskim organizacyi powiatowej i komitetów zwanych przez prokuratoryą „rewolucyjnymi“, jako współników w przedsięwzięciu zbrodni stanu; gdyż jakkolwiek oni do tego tylko dążyli, czego żądał rząd narodowy warszawski, jakkolwiek mianowali Poznańskie jedynie prowincyą pomocniczą, przecież działalność ich nie od samej Warszawy otrzymywała impuls, lecz rozpoczęła się już o wiele wprzód, aniżeli znana branka w Królestwie Polskiem dała pierwszy powód do wybuchu powstania, ograniczonego w ten sposób „tymczasowo“ na ziemiach polskich Moskwie poddanych. Prokuratorya twierdzi, że przyłączenie się W. Ks. Poznańskiego do powstania narodowego w Królestwie Polskiem nastąpiło samodzielnie i jedynie w celu oderwania (?) Poznańskiego od Prus, gdyż właśnie mieszkańcy ziem polskich Prusom poddanych zbyt byli świadomi swęj wyższości moralnej i materyalnej (?) nad in-

Gospodarka na Ukrainie.

Z Ukrainy, 22 czerwca.

Przed miesiącem jeszcze role wszędzie niemal, gdzie okiem nie zawiodł, czerniały; dziś pyszną ciemno-zielonią mile zdumiewają!

Posialiśmy oziminy, jak się tu zwykle siewają, głównie w sierpniu r. z., a ponieważ musieliśmy zasiewy te własnym jedynie zarabianiem, a prócz tego ni z tą d ni z owad porzuciła nas większa połowa czeladzi dworskiej (po szczęśliwym zebraniu sobie z pół dworskich przysiewków, dodawanych jej do zastępu), przewlekły się te zasiewy dłużej jak lat uprzednich. Mimo to jeszcze nie byliśmy w stanie, podosiwać całych parów (ugorów) folwarcznych, w których wyoraniu dopomogli nam proszeni i nieproszeni włościanie. Otóż z tych zasiewów ozimych powstanie tylko te, któreśmy wrzucili w ziemię pierwszych dni sierpnia, w którym to czasie jak spadł rzędy deszcz tak później nie było go bardzo długo, a nasienie leżało w ziemi jak w popiele aż do października. W samych początkach dopiero tego miesiąca nawiedziły nas deszcze dość obfite, i pociepała cokolwiek, wtedy też zaledwie wysypały się oziminy, wyrażając się technicznie, jak szcztotka.

Nie długo atoli była pociecha: 18-ty i 19-ty październik napędziły nam od północy straszne zawieje śniegowe; z czego jednak powstało później błoto zamiast upragnionej wody, lecz i to błoto zamieniły wkrótce mrozy w grudę nieznośną, i zima zapanowała bardzo wczesnie na piękne; więc nie wszyscy podofaliliśmy zziębici (podorać, podłożyć) pod jarzyny, co najnieodowniejsza.

Dość suchą była zima; w dodatku śniegów tak nie wiele, żeśmy sanny dobrej nie doznali. Frasowaliśmy się tym więcej o oziminy; szczęściem srogi wiatry nie biczowały ich i zima dość wczesnie nas pożegnała.

Siębie jarego zboża rozpoczęliśmy na tydzień przed tutejszym s. Józefem, w którym to czasie ranni plantatorowie nawet buraki już siali. W kilka dni potem mieliśmy przymrozki

kilkostopniowe; nazajutrz po Zwiastowaniu Najświętszej Maryi Panny całą przyrodę biały całun zimy jeszcze okrył, zaś w świętych Wojciecha i Jerzego nasypała nam zadymka straszna od północy śniegu po kolana, poczem ostatnie przymrozki jeszcze parę razy się powtórzyły. Nic one przecie bardzo złego nie spowodowały w posiewach jarzyn, ani nawet w burakach, które ciepła poprzednie na wierzch były wywabły. Znow nastaly dni piękne, deszcze się powtórzyły; więc i zboża przebalały bardzo prędko; drzewa tylko owocowe, właśnie w zamieci tej i przymrozkach na rozkwiciu będące, więcej ucierpieć musiały, bo dziś owoców nie wiele obiecują. Maj skąpo przyniósł nam deszczów; jużśmy zaczęli niepokoić się o przyszłe zniwo. Wreszcie nazajutrz po Wniebowstąpieniu jak się rozpadało, tak cały tydzień z rzędu już nie deszcze, ale ulewy z grzmotami ziemię moczyły.

W nich to błogosławieństwo wszystkiego Gospodarz nad gospodarze nam zesał, i dziś nie poznajemy się zarówno z ozimami jako też jarzynami! Pszenice, w porównaniu do tego, co się na wiosnę objawiało, ładne dosyć, tylko obrzednie, zwyczajnie jak pogrobowce, na wiosnę dopiero wzeszły; żyta za to nie wiele do życzenia pozostawiają. Nie wyrosną może tak jak lat innych; gdy jednak okwitły na sucho, mogą plonować tak samo jak dawniej.

Mamy stanisławowskie owieski, które aby nie zostały wystawionemi dla spóźnionej pory na igrzysko posuchy, posialiśmy pod skibę, to jest na rżyska niewyziębłone przed zimą, które potem dopiero z owsem przeorywaliśmy monstualnemi plugami tutejszemi, w braku lepszych i mniejszych. Śmiały się z nas sąsiedzi, przedrwiwając jakobyśmy czynili „rzędzikową“ uprawę owsa, początkowo istotnie ciężko z pod głębokiej skiby się wydobywającego; atoli nam zostawiona pociecha: „śmiać się na ostatku“, gdyż owies tak potopiony (jak tu mówili) nie wiele dziś ustępuje najwcześniej posianemu; utrzyma się zaś, jak mnie zeszłoroczne tego samego rodzaju doświadczenie przekonało, pewno lepiej w długą posuchę do samego końca.

Praktyka ta, powtarzana przezemnie z powodzeniem w kilku miejscowościach i od lat kilku w gubernii kijowskiej, doradza mi zastosować podobny zasiew na większe rozmiary

z oziminami, które od lat dwóch dla posuchy bardzo tu niedokładnie przed zimą się ujmują, a tēm samem zmartwienia nie małego przez całą zimę długo nas nabawiają. Ważną bardzo oddaćby nam mogły przysługe przy takim zasiewie podskibnym pluce mazowieckie, lekko działające za parą wołów w wyrobionym na par czarnoziemie ukraińskim, do pruchnicy się zbliżającym; a jeszcze większą trzyskibowce, których próbowaliśmy w r. z. z fabryki p. Mencla w Białocerkwi, a pod które nie posiadamy dotąd wyrobionej o tyle roli, aby się nie zapychały, w czystej są doskonałe.

W ogóle jarzyny wszystkie znaczą się nam piękne, nie wyjmując nawet tyle kapryśnych zazwyczaj jęczmionów. Rzepaki letnie także ładne. Zebrawszy z zimowych, posianych ponad źródłami Rosi, plony obfitsze od letnich i ziarna dorodniejszego, próbowałem ich w r. z. w pozycyi więcej stępowej na głębszych czarnoziemiach, i winiem współziemianom to zakomunikować o nich: jako w otwartych zupełnie pozycyach, nawet ponad jarami, choć na dość nowinnych polach, nie przetrwały wiosny; w oddaleniu może wiorstwem od lasów, w kotlinie dość zapadłej, przetrzedniały do połowy; za to pod samym lasem posiane, więc od najdokuczliwszych im wiatrów zasłonięte, stoją wcale dobrze, mają strąków obficie i rokują plon bogaty w końcu jeszcze tego miesiąca. Siałem je pod koniec miesiąca lipca z. r. zaraz po deszczu, więc prędko razem powychodziły i miały czas rozprzestrzenie się.

Możemy się również pochwalić burakami dość pięknymi, ale aby nie być samolubami, przemilczec przy nich nie godzi się o doskonałych siewnikach 5-cio rzędowych, któremi je sialiśmy, wyrabianych we fabryce p. Wl. Mencla w Białocerkwi, na wzór siewników do zboża uniwersalnych, z zastosowaniem potrzebnych odstępów na pielniki konne, tudzież lejów z markierami i zagarniaczami, umieszczonych w klawiszach ruchomych. Również nie należy mi puścić mimochodem nowego doświadczenia: jako nasienie kilkoletnie buraków zupełnie może być zdatne, jeżeli nie zatęchło, do posiewu i można mieć z niego wschody wcale dobre a zatem i plony takie same, byle nie lekceważyć moczenia. Oto przepis, doświadczony tutaj w r. b. jako doskonały, zakomunikowany przez hr. Władysława Bra-

nemi częściami dawniej Rzplitej, aby się dać używać jedynie za narzędzie rządu narodowego. Rząd narodowy ustanowiony w Poznaniu (?) był też zupełnie samodzielnym; działał wedle własnego uznania, wydawał własne rozporządzenia, i z oddziałami powstańcami, nawet po ich przejściu do Królestwa, utrzymywał stosunki i wydawał im rozkazy. Oddziały te przecież walczyły o przywrócenie Polski w granicach 1771 r. i co chwila bój ten mógł się rozciągnąć i na Prusy, wojska zaś powstańcze mogły być powołane na powrót. Kiedy to miało nastąpić, uważa akt oskarżenia jedynie jako kwestyą czasową.

Drugą część obżalowanych, którzy się wprawdzie nie przyłączyli do organizacji, lecz mimo to w ciągłych zostawali stosunkach z komitetem, oskarża także prokuratora o współnictwo w wywołaniu dokonanego przedsięwzięcia zbrodni stanu, ponieważ że wspierał przez dostarczanie broni i pieniądze, przez werbowanie ochotników, lub przez udział osobisty w walce (z Moskalami.) Akt oskarżenia uważa działalność rzeczonych obżalowanych za równie ważną, jak członków rzeczywistych komitetu i oficjalnych organów „rewolucyjnych.“

Trzeciej części obżalowanych zarzuca akt oskarżenia tylko karygodny współdziałanie w przedsięwzięciu zbrodni stanu, ponieważ nie dowiedziono im ciągłego z niemi stosunku. Udzielali oni w świadomości zbrodnicego celu pomoc do niego, zakupując lub sprzedając broń, transportując ją i odstawiając ochotników, zbierając składki pieniężne, etc.

Czwarta wreszcie kategoria obżalowanych, oskarżoną jest tylko o przygotowanie do przedsięwzięcia zbrodni stanu. Do tej należą mianowicie członkowie tak zwanego białego komitetu Łączńskiego. Akt oskarżenia przyjmuje, że jakkolwiek komitet ten ze względów politycznych nie chciał, aby bezpośrednio wziąć udział w powstaniu, lecz tylko pragnął uczynić je zależnym od ogólnej wojny europejskiej, lub od czynnej interwencji zagranicznej, przecież działalność jego nosiła na sobie cechy przysposobienia do przedsięwzięcia zbrodni stanu.

Do pierwszej i drugiej kategorii należy 102, do trzeciej 36, do ostatniej 11 obżalowanych.

Jak się dowiadujemy, będą się toczyć rozprawy, skoro się tylko rozpoczną, w ten sposób, że przy każdej z osobna sprawie, czytamy będzie raz jeszcze odnośny specjalny akt oskarżenia w obydwóch językach, poczem dopiero nastąpi wysłuchanie obżalowanego i świadków.

Na dzisiejszym posiedzeniu sądu stanu zawiadomił przewodniczący Büchtemann, że choroba obżalowanego Królikowskiego tak znacznie się wzmogła, iż musiano go odwieść do szpitala Charité. Sąd wstrzyma uchwałę co do dalszego postępowania przeciw niemu, aż otrzyma wiadomość o przebiegu choroby. Następnie czytano dalej akt oskarżenia. Posiedzenie zamknięto po 3 godzinie. Najbliższe posiedzenie jutro (we wtorek) o 9 godzinie.

KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa, 16 lipca. Onegdajszy Dz. Warsz. ogłasza wiadomość o aresztowaniu ks. Maxyma Tarejwy, z zakonu OO. kapucynów w Łędzie, który po rozproszeniu oddziałów generała Taczanowskiego miał się ukrywać w klasztorze. Dz. Warsz. nie szczędząc przy tej sposobności potwarzy i obelg na patryotycznego kapłana i na duchowieństwo katolickie, o którym twierdzi, że „duch zbrodnicy uporeczywości buntu“ trwa w niemi bezustannie, podaje fakt uwięzienia w sposób następujący. Ksiądz Maxym ranny w głowę w jednej z potyczek z Moskalami oddaniem granatu, zniknął i przez czas niejaki nie o nim Moskwa nie słyszała.

„Mówiono, powiada Dz. Warszawski, że jest za granicą, ale wkrótce rozeszła się popłoska, iż ukrywa się w klasztorze w Łędzie. Kilkakrotnie dopełnione tam rewizje pozostały

nickiego, a podobno używany oddawna w Smilańszczyźnie. „Na 40 pudów nasienia burakowego wylewa się częściowo 4 konewki ogrodnicze wody przez sito cienkie i przerabia dobrze przytęmiętymi przy pomocy dwóch ludzi naprzeciw siebie; poczem okrywa się kupa z nasieniem radnami (plachtami) lub t. p. i pozostawia w spokoju przez trzy godziny. Następnie rozgarnia się kupę cienko, aby nasienie nigdzie grubiej nad dwa werszki nie leżało. W takim stanie przegarnia się po kilka razy dziennie, stosownie do temperatury powietrza, grabiami przez siedm dni, dolewając codziennie po dwie konewki wody; lecz upomina się przegarniać przytęmiętym koniecznie, inaczej nasienie spleśnieje i popsuje się.“

Z tak przysposobionego nasienia bierze się 8go dnia garstka i zanurza w szklance wody na sześć godzin, poczem odliczają ziarenka i sadzają się w ziemię. Po 10 godzinach powinna przynajmniej połowa powschodzić to jest dowodem, że nasienie samo nie tylko dobre, ale zarazem i dobrze przygotowane do posiewu. Zatem sypie się cała ilość zamoczonego od razu nasienia do worków z rzadkiej radowiny (grubej płótna) i zanurza się z niemi razem, szczelnie je zawiązawszy, na 6 godzin w wodzie (w stawie). Po wydobyciu z wody otrzymamy z wziętej pierwiastkowej ilości np. 40 pudów dwa razy taką wagę. Naostatek wydobycie z wody nasienie przesusza się na radnach przez godzin kilka i ku końcowi nasypuje popiołem, aby tém łatwiej wypadało z siewników, inaczej lgnie do ścian skrzynki lejów.

Wysiewamy tu po półtora puda na dziesięcinę, a są tacy plantatorowie, co puda na mórg (nowopolski) nie żałują; lecz w tym roku mało było podobnych zagorzalców, gdyż brak się okazał nasienia, które z początkowej ceny 3 rs. do 8 rs. wśród siewu za pud płacić sobie kazano. Siejemy tak gęsto z powodu szkód, zrządzanych w burakach czasów ostatnich, mianowicie w okolicach, gdzie plantacje dawniej zaprowadzone, przez pchły ziemne (moszkę) i chrząszczyki szare pelzające, tutaj żukami nazywane. Jednych i drugich okazy posłałem przed czterema laty słynnemu naturalistcie, profesorowi Wadze, lecz jak był łaskaw objaśnić nas co do motylów i pochodzących od nich gąsienic (również plagi strasznej na buraki, w tym roku jednak

bezsukteczne. Zakonnicy jednogłośnie zargęzali, że nie widzieli Maxa od czasu jego ucieczki z klasztoru, a gwardyan złożył nawet deklarację własnoręczną na piśmie, świadcząca że w pierwszych czasach powstania udał się za granicę. W skutek stało w tych wiadomości (mowa tu o szpiegostwie, za pomocą którego Moskale dowiedzieli się o schronieniu niebezpiecznego kapłana. W Kaliskim wymieniają nazwisko denuncyanta) dowodzących całego fałszu tych deklaracji, oficer, w towarzystwie 30 żołnierzy, otoczył klasztor w Łędzie w nocy z 15 (27) na 16 (28) czerwca i przystąpił do najskrupulatniejszej rewizji. Przybywszy do zakrystyi kazał otworzyć wielką szafę sięgającą aż do sufitu. W górze tej szafy tajemne przejście prowadziło do rodzaju celi, mającej sześcioramienną i sięgającą aż pod dach. Tam to ukrywał się Max, ilekroć wojska schodziły do klasztoru. Został on ujęty.“ Urzędowy organ moskiewski twierdzi dalej, że znaleziono przy jeńcu i w jego celi zbiór „pieśni rewolucyjnych“, łańcuszki z różnymi godłami „wolno-mularskimi“, „świstawkę hasłową“, jaką miał będąc w oddziale i burkę obszytą sznurkami. Przy pierwszym badaniu miał ks. Maksym zeznać, że w istocie od czasu rozproszenia oddziału Taczanowskiego ukrywał się w klasztorze i że pozwalano mu odprawiać tam mszę św., co wedle Dz. Warsz. „dowodzi dostatecznie, że o jego obecności w klasztorze nie mógł nie wiedzieć żaden z zakonników.“

Z rozkazu zatem naczelnika wojennego oddziału kaliskiego Moskale zajęli klasztor łędzki i aresztowali gwardyana Emila Ontaszewskiego i wszystkich zakonników.

Po odgrózkach, które pisma moskiewskie od kilku miesięcy nieustannie rzucają na zgromadzenia religijne katolickie i wogóle na całe duchowieństwo polskie, można łatwo spodziewać się że rząd moskiewski nie omieszką korzystać z nadarzonej sposobności, aby wyrzucić swą zemstę na zakonnikach, których zawsze za filary podtrzymujące ducha narodowego uważał.

Onegdaj odbył generał Berg na polu powązkowskim przegląd artylerji, w której szeregach znajdowało się 104 dział tak pieszych jak i konnych baterji. Strzelano do tarczy i odbywano rozmaite ewolucje, które namiestnika, jak donosi Dz. Warsz., bardzo zadowolniły.

Na prowincyi Moskwa odkrywa dotąd zapasy broni, którą powstańcy przy rozejściu się oddziałów w bezpiecznych zachowywali miejscach, które później przeciw płatni szpiedzy Moskalom wskazał. I tak pisze Dz. Warsz., że w Sieradzkim, we wsi Pruszkowie, własności wdowy Pętkowskiej będącej, w dniu 6 lipca „wykryto przy rewizji w ogrodzie, niedaleko mieszkania ekonoma Andrzeja Borkowskiego i w gorzelni rozmaite przedmioty, służące powstańcom, jako to: granaty, siódła, ostrogi, kule itp. rzeczy.“

Dalej w okolicy Przasnysza znaleziono tegoż samego dnia w lesie pomiędzy wsiami Ziomek i Żelazną, „według wiadomości udzielonych przez włościan, zakopanych w ziemi, prochu 3 pudy 15 funtów, oraz ołowiu 16 pudów. Niedaleko wsi Niedźwiedzic i Czeczpek, znaleziono znakomitą ilość broni ukrytej w lesie przez powstańców.“

Prócz tego donosi Dz. Warsz. z Płockiego, że w okolicy Lipna we wsi Radomice ujęli Moskale patrol powstańczy złożony z 4 ludzi, mianowicie Józefa Majgera, Pawła Lewandowskiego, Józefa Prowolskiego i Józefa Pileckiego. Aresztowano także miejscowego karczmarza Stanisława Barszczewskiego, podejrzewając go, że brał udział w powstaniu.

— W ciągu dwóch miesięcy ma być dokonany spis ludności Warszawy, pomimo, iż nie tak dawno, bo za rządów „despotycznego“ Wielopolskiego, jak się z przekąsem wyraża Dzień. Warsz. spi. taki był dokonany. Zdawać by się mogło, że rządy Berga, Milutyna i Wiszatyja nie są despotyczne, i że używamy konstytucyjnej swobody. Dzień. War. jest tego przekonania, i stara się je wzmocnić w publiczność. Wmawia więc w naród, że te rządy rosyjskie obecne, które nieznają innych sposobów jak deportacje, ekzekucje, zdzierstwa,

ich nie napastującej), tak co do tych chrząszczy żadnych nie otrzymaliśmy opisów: jak się nazywają, gdzie się rodzą i jakimby sposobem można ich się pozbyć? I w roku bieżącym miały one poczynić spustoszenia znaczne w okolicach Korsunia, Stebłowa i Ryszczowa.

Przerywamy obecnie buraki, do czego godzimy najemnika akordowo i wypada dziesięcina po 270 do 361 kop. sr., stosownie do większego lub mniejszego zarostu burzanami (chwastami). Wzdychamy przytęmiętym za kimś, ktoby nam wymyślił ku temu najzmudniejszemu zajęciu około buraków maszynę w rodzaju gracy konnej, którą przechodząc w poprzecz rzędików (radlin), byłibyśmy w stanie pozostawiać w pięciowerszkowych odstępach kępki buraków, około których mielibyśmy w takim razie zaledwo piątą część tyle do roboty, jak to mamy dzisiaj, przymuszeni siać dla wspomnianych pcheł, żuków itp. sznurkami tj. bez odstępów. Dziesięcina pierwszego pielenia bez dotyknięcia się rzędzików, ledwo co burakami się znaczących, kosztowała nas od 75 do 200 kop.

Najemnik w okolicach białocerkiewskich, z powodu dość częstych fabryk cukrowych, jest zawsze drogi niesłuchanie, chociaż nie taki trudny, gdyż wie wprawdzie dość rzadkie w stosunku do obszarów, za to ludne, a i naród zamożny, nie bardzo chleba potrzebujący, którego nadzwyczajnie łatwo mu przychodzi. Pieniądz w gospodarstwie daleko jeszcze trudniejszy i droższy, bo niema go za co zrobić. Pomagamy więc sobie w niemi oddawaniem pół nam zbywających za tak zwaną tutaj skibę, tj. jeżeli włościanie życzą sobie przynajmniej od ekonomii oprócz naddziałów stałych więcej pola, nie bierzemy za to od nich pieniędzy, a godzimy się na oranie. Za podstawę do tego służy nam zwyczaj tutejszy dawny pomiędzy włościanami: gdy zamożniejszy, posiadający sprzężaj własny, orze uboższemu ryżę dokonywa tego z połowy, ale w dodatku zobowiązany też ryżę zaskrudlić, (zabronować) wyredlić, wydłużyć (powtórnie krzyżowo zreślić) zasiew zabronować i jeszcze połowę kóp z tej ryży właścicielowi do demu odwieść. Nam sama, jednorazowa oranka najtrudniejsza, reszcie uprawy podolamy własnym karkiem, pomagając sobie ekstyrapatorami, drapaczami, przeto wcale uzasadnienie

bicie i wynarodowienie, są rządami dobra i swobody. Prawdziwie czynowniczą naiwność.

— Wil. Wiestnik donosi, że Murawiew z powodu zupełnego uspokojenia Litwy i Białorusi, jak i zbliżającego się zima, zniósł strażę wjejskie. Starowiercy w Kowieńskim oddali broń, która im była udzielona w liczbie 819 karabinów, 15 pistoletów i 28 szabel.

— Z Kowna zakładają linię telegraficzną przez Szawle do Mitawy.

— Naczelnik wojenny w Wilejce, pułkownik Helfrejch, człowiek który się odznaczył, jak sam Wil. Wiestnik pisze, srogością, otrzymał dymisy.

— Czytamy w Ojczyźnie: System najwyższego ucisku i wynarodowienia, ten sam system, który wywołał ruch trwający od lat kilku i nareszcie spowodował powstanie, przyjęty na nowo w całej Polsce pod rządami rosyjskim. Do Moskowskich Wiadomości (142) korespondent z Wołynia pisze: „W ciągu ostatniego czasu na Wołyniu zaszły bardzo ważne zmiany. Przewódzcy polskiej partyi i ich wszyscy zwolennicy przyznali, że nie mają sił do otwartej wojny. Zamieszkania znikły i nie ma żadnych zewnętrznych oznak, któreby pozwalały przypuszczać, że pod popiołem jeszcze ognie tkleje. Powierzchnie kraj zupełnie spokojny, ale tylko powierzchownie. Dopóki w kraju będzie istniał materiał do nowych rewolucji, dopóty nie można powiedzieć, że kraj jest fundamentalnie uspokojonym. Do końca walki jeszcze daleko, ona dopiero teraz się zaczyna i skończy się wówczas, kiedy jeden z walczących elementów będzie pożarty przez drugi. Ostatnie powstanie dało tylko nowy popęd tej stariej, nieskończonej wojnie i przybliżyło o jeden krok jej ostateczne rozwiązanie. Tylko po stanowczym usunięciu polskich pretensji, (i) kraj ten będzie w stanie w zupełności rozwijać swoje interesa w żywym związku z ogólnymi interesami Rosji.“ Otóż dopóki istnieć będzie materiał do rewolucji, którym są Polacy, dopóty kraj nie będzie spokojny, trzeba więc dalej prowadzić upacyfikowanie kraju i zniszczyć zupełnie naród polski: taki jest sens tego rozumowania. Zwycięstwem ukrojony rząd rosyjski nie chce poszanować żadnego, z praw bytu narodowości polskiej, nie chce jej nawet tolerować. Walka trwa, rząd rosyjski sam powiada, że się dopiero rozpoczęła a nie skończyła dopóki jedna strona zupełnie nie będzie wytępiona.

Tenże sam korespondent powiada, że chłopci na Rusi z początku czynszów nie płacili, potem odmówili zapłaty za wykup ziemi, teraz przestali płacić skarbowi podatki. Powiada dalej o nieufności chłopów do czynowników. Rząd musiał i dotąd musi tolerować takie znajdowanie się chłopów, bo ich potrzebował do pokonania powstania. Tymczasem w ludzie jak widać, przyjęły się nasiona wolności a teraz rozpoczęła się także walka z rządem, która się wyraża nieplaceniem podatków. Nie należy z uwagi spuszczać tego objawu. Lud nie porusza się moralnymi powodami, bo jest ciemnym, stan zaś represji rosyjskiej nad całym krajem, chociażby największe przywileje nadano chłopom, nie pozwoli im zaspokoić interesów materialnych, które są dzisiaj jedynie zdolne poruszyć lud i wprowadzić go na pole samowolnego występowania. Z rosnącą samodzielnością włościan, rośnie nowy wróg przeciwko caratowi, nowe wyrabiają się żywioły dla Polski i wolności. Moskwa nie ma już mocy zatamować tego prądu, który w usposobieniach ludu na całej przestrzeni Polski rosyjskiej sprostęgać się daje, nie jest już w stanie zniszczyć ziarna, do którego siewu sama się przyczyniła, które wzrastać będzie tém bardziej, że położenie kraju i wypadki wzrost jego wywołują.

Z drobniejszych wiadomości powiada tenże sam korespondent, że język polski wygnany już został na Wołyniu z kancelaryi, to znaczy, że wydalono Polaków, bo co do języka, to dawno już urzędowym językiem jest tam język moskiewski. Z teatru żytomierskiego usunięto polskich aktorów, a sprowadzono na ich miejsce moskiewskich. Teatr jednak bywa za-

żądamy w miejsce tej dalszej uprawy wyorania drugiej takiej samej ilości ziemi, jaką włościanin pragnie od nas wynająć. Zresztą zasada z trzeciej skiby odstępowania ziem, wakansowych włościanom i szlachcie zagrodowej w powiatach bliższych gubernii podolskiej od dawna przyjęta; tu tylko nie była dotąd ustalona, niby to dla większych obszarów dworskich a dla mniejszej populacji stosunkowo.

Dalej by nie szafować groszem, którego najwięcej nie mamy, zbieramy w żniwa za snop, którego z żyta oddajemy, piątą, zaś pszenicy i jarzyna szóstą, w czem go kto zarobił.

Siana zwykły się tutaj zbierać z połowy, czyli pretendent do takiego z nami zbioru na ziemi, stepie lub ługu naszym, winien pokosić, zgrabić, ususzyć, i w kopce jednakowe siano z całej przestrzeni do sianozbioru oddanej złożyć. Wówczas przybywa gospodarz miejscowy do przeliczenia kopiec, których połowa oddaje się za skoszenie i suszenie. W sterty składamy już siano sami. Nieosobliwe coś obieujemy sobie zebrać w r. b. siana; zimna trwała długo, a choć deszcze spadły niedawno obfite i ciepła teraz nastąpiły po nich, za krótki już pozostał czas do sianobrania. Przypatrując się stepom naszym, przychodzimy coraz więcej do przekonania, że nie warto gonić po nich za tępym sianem, zwłaszcza najemnikiem, wymagającym od nas po pół rubla od samego skoszenia morgi stepu. Korzystniej bez porównania będzie ograniczyć te sianokosy na mniejszych obszarach, ale nie oglądać się na nic, co nam będzie łaskawa udzielić z nich dzika, dziewicza przyroda, ale przewracać one i obsiewać konicznymi, lucerną, esparceta, rajgrasami, tymotejką i innymi trawami sztucznymi. Sposobimy się już nawet potrochu do takich przemian, zapożyczając się z trawy dopiero co wspomniane na rozproszanie. Trudno nam tylko dostać tych traw. Że się nie znalazł dotąd ochotnik na założenie składu nasion w Kijowie albo w Berdyczowie? Gdyby z tamąd sprowadzał dla odmiany różne zboż gatunki, które mimo tak cudownie urodzajnej gleby nadzwyczaj tu w ogóle skarłowaciały, powinienby niezłe miewać obroty.

wsze tak pusty, że za ledwo opłaca się jego oświecenie. Korespondent przytacza dalej przykłady policyjnego przeniesienia i żąda podwyższenia pensji dla policyj, jako środka moralniejszego. Policyja, mówi on, która w Żytomierzu jest bardzo czynna, powinna być i z tego jeszcze powodu lepiej płatna jak gdzie indziej, że wymaga tego położenie kraju, i walka z Polakami. Ileż to ta walka kosztuje? Jaką potężną cyfrą ciśnie budżet moskiewski system, który go zmusza do utrzymania jeszcze niewoli w Polsce.

— Dziennik Warsz. donosił o licznym zgromadzeniu publiczności przy otwieraniu Doliny Szwajcarskiej, Rosyjski Inwalid zaś (144 nr) powiada, że publiczności było bardzo mało. Pokazuje się więc, że owe szumne opisy zabaw i spacerów publiczności warszawskiej, którą tenże dziennik przedstawia jako zupełnie zadowolioną z ucisku i terroryzmu policyjnego, wzięte są z fantazyi p. Pawliszczewa a nie z rzeczywistości.

— Dz. Warszawski ogłasza: „W rozkazie dziennym do wojsk w Królestwie z dnia 28 czerwca v. s. nr. 216 czytamy: sztabrotmistrz baron von der Osten-Saken przeznaczony został na p. o. naczelnika wojennego powiatu wrocławskiego w gubernii warszawskiej, na miejsce majora Kołojani, który powraca do swego pułku. W nrze 94 z dnia 30 czerwca v. s. zalecono, ażeby zajęte przez wojsko stodoły, potrzebne w obecnym czasie na składy zboża, oddane były mieszkańcom do użytku. W nrze zaś 97 z dnia 1 lipca r. b. na skutek przedstawienia, że niektórzy obywatele krajowi udają się do dowódców wojsk z prośbami o dozwolenie użycia niższych stopni przy zatrudnieniach gospodarskich, polecono dozwalać niższym stopniom udawać się w drobnych oddziałach do robót, w tych miejscach gdzie to podług zdania zwierzchności wojskowej nastąpić może, ze względem wszakże tak na obecne okoliczności, jako też i na to, ażeby zatrudnienia te nie przeszkadzały ćwiczeniom wojskowym.“

— Wyjmujemy z korespondencji z Proszowskiego do Czasu:

W Królestwie Polskim, jak wiadomo istnieje asekuracja od zarazy na bydło, przymusowa, to jest obowiązkowa bez wyjątku dla wszystkich. Stosownie do potrzeb i wydatków asekuracji rozpisana była każdorocznie składka od sztuki bydła. Na bieżący rok oznaczono złotówkę czyli 15 kopiejek od sztuki. Dla uniknięcia jednak wszelkiej okoliczności mogącej dziś właścicielom przypomnieć, że nawet i w nowym ich położeniu i w najkorzystniejszych warunkach cięża przecież zawsze na ludziach, a zatem i na nich jakoweś obowiązki, a zarazem dla uzyskania sobie chwilowo bezwzględnej sympatii ludu wiejskiego jakimkolwiek sposobem, władze w Królestwie bez żadnego odpowiedniego ogłoszenia, nie żądały w tym roku od właścicieli opłaty i takowej nie egzekwowały. Tymczasem w różnych częściach kraju graso ała zaraza i wyczerpała fundusze asekuracji. Cóż nastąpiło? To, że rząd i tą razą niczego się od właścicieli niedomagając, rozpisuje na właścicieli większych nową składkę asekuracyjną i to znaczną, bo już po 2 złote od sztuki bydła i takową ściągają z wszelką surowością. Na dowód załączam „Awizacya.“ Jestto cwiartka drukowana, brzmienia dostownie:

„Awizacya. Na pokrycie wydatków, jakie poniesione zostały za upadłe i wybite bydło, w celu uśmierzenia zarazy księgosuszem zwaną, w roku zeszłym i bieżącym grasującą obok rozpisanej już składki, po kop. 15 od każdej sztuki bydła rogatego, oznaczoną została przez decyzję rady administracyjnej z dnia 8 (20) maja rb. nowa jeszcze składka, w stosunku po kopiejek 30 od sztuki tegoż bydła. Pobór tej składki ma być dopełniony na zasadzie spisów poprzednio sporządzonych. Według tego za ubezpieczenie bydła we wsi (tu wpisane nazwisko wsi) składka obecnie oznaczona wynosi rs. (tu wpisana cyfra) kop. (i tu cyfra) od Bydła Oficjalistów (dwa ostatnie wyrazy również piórem wpisane). — Takową składkę wnieść należy niezwłocznie do kasy powiatu, a najpóźniej przed dniem 3 (15) lipca rb., a to dla uniknięcia dalszych skutków egzekucji z konwojem wojskowym. — Wyeksedyowano z biura powiatu dnia 10 (22) czerwca 1864 r.“

Razący to fakt nierówności w obec prawa, a tak charakterystyczny w obecnie przeprowadzonym systemie. Jak się się to zgadza z owymi zasadami równości przekonowanymi przez komisję, pojąć trudno. Ale, bo ktoś zrozumie, dokąd chce dojść Rosya z systematem, jaki wprowadza na podstawie zupełnej samowoli? Mówię Rosya, bo cóż na to powiecie, że mógłbym zacytować nazwiska dostojników rosyjskich, wysoko w „czynnie“ stojących, którym zaprzeczają dziś prawa własności fabryk w dobrach na Ukrainie posiadanych na podstawie, że fabryki te stoją na gruntach niegdyś chłopskich? Jakiż stąd chaos w końcu wyrodzić się musi!

Ukazy czyli pozór prawny nic tu nie pomoże. Cóż z tego że ustawa sankcjonuje arbitralność, zawsze z tego wypadnie tylko samowola. Mania ustawodawcza, najniebezpieczniejsza ze wszystkich manii, opanowała Rosyę. Ustawy są to lekarstwa, których jak najmniej używać należy. Mądry prawodawca woli nieraz cierpieć to lub owo, niż przynajmniej ustawa.

Niemi to niby zamierzają reformatorowie rosyjscy ukarać nadużycia, niepomni, że największym nadużyciem jest zmieniać wszystko samowolnie i że tak powiem, do góry nogami przewracać. Przypomnieć Rosyji zaprawdę można, że lepiej żyć z nadużyciem, jak umrzeć na reformę; Rosya bowiem zdaje się niewiedzieć, że samowola może usunąć przeszkody, ale od trudności nie uchroni; że może może chwilowo dać władzy siłę, ale nigdy nie sprowadzi zaufania, że nakoniec nigdy nie ustali jakiegokolwiek porządku. Samowola pochlebia sobie, że przywileje wyjątkowo przez nią udzielane, będą zawsze w jej ręku bronią przeciwko tym, których za nieprzyjaciół swoich uważa. Wielkie w tym złudzenie! Bo społeczność zawsze w końcu domagać się będzie panowania prawa i ostatecznie uzna tylko s rawiedliwość i słusność.

— P. Winogradów, którego ciekawo odkrycia w dziedzinie oświaty polskiej i uwagi nad gimnazjum lubelskim podaliśmy dawniej, występuje obecnie z całą powagą oficjalnego sprawodawcy przeciw dotychczasowemu kierunkowi oświaty na Litwie,

twierdząc, że był on polski i katolicki, chociaż wiadomo powszechnie, że czysto moskiewski program obowiązujący litewskie szkoły w tym tylko mógł zawinąć w oczach dzisiejszych reformatorów, że był obcy antireligijny i antisocyalny względem, które obecnie stanowią mają podstawę i punkt wyjścia dla rosyjskiej oświaty na Litwie. Dla zaznajomienia się z duchem i stylem podobnych dokumentów umieszczanych w dzienniku urzędowym i takich mających znaczenie, podajemy następujący ustęp z pomienionego artykułu:

„Trudna wojna (z Polakami), mocny wróg, lecz wielki jest Bóg ziemi rosyjskiej: nie zginie zachodnia Rosya, dopóki z całego serca i z całej duszy ciemna siła — wielka siła chłopska — oddana jest carowi ziemskiemu. Wrodzy nasi wiedzą to lepiej od nas.

„Wyrzekłszy się wiary i narodowości swych ojców panowie gubili Ruś, wychowując lud w duchu nienawiści dla rodzinną ziemi, wybrawszy dla opowiadania słowa Bożego na wzór zachodni, obcy narodowi język polski. Jak wielki czynili oni postęp w swych zamysłach, wymownie o tym mówią krwawe kroniki męczeństwa zachodniej Rosyi. Wybawić naród od odstępstwa i ciemniństwa odstępców, będziemy w stanie tylko wtedy, gdy uznamy, żeśmy obowiązani wychować lud nasz w duchu narodowym i dać mu możność modlenia się po rosyjsku i w rosyjskim języku słuchania słowa zbawienia i wiekustej prawdy.

„Nie zapominajmy, że do tej sprawy należy przystąpić zaraz, ani chwilę nie tracąc, inaczej bliski jest czas, kiedy będzie zapóźno. Ciemne chmury stoją jeszcze nad ziemią dziesięć wieków jęczącą.

„Zostawiając na czasinny uwagi nad opowiadaniem słowa Bożego w języku narodowym (rosyjskim) dla wyznawców łacińskiego katolicyzmu, podaję obecnie na sąd opinii jeden z praktycznych wniosków w sprawie oświaty, gdzie zdaje się, zupełnie pominięto ów wzgląd ważny, pokazujący do jakiego stopnia mieli przewagę w radach gimnazjalnych spoleczeni nauczyciele.“

Na poparcie tak wymownego założenia p. Winogradów przytacza wykaz uczący się młodzieży w wileńskim okręgu naukowym, z którego pokazuje się, że na ogólną liczbę uczących 3313, było schizmatyków 582, a katolików 2294; oburza to niezmiernie urzędowego sprawozdawcę, niechcącego szukać przyczyny tego w ubóstwie klas niższych, do jakich schizmatyka ludność należy. Lecz nie tu koniec narzekania: zdawało się autorowi wielką niesłusnością, że na 1/6 ogólnej liczby, jaką schizmatycy stanowią, zaledwie 1/10 część ich korzysta ze stypendyów i funduszowych zapisów, kiedy najprostsz rzut oka na przytoczone cyfry okazuje, że nie tylko nie byli oni pokrzywdzeni, ale owszem uprzywilejowani kosztem katolików. I tak: pomimo, że stosunek schizmatyków do ogólnej liczby był jak 1 : 6 ilość korzystających z funduszu rządowego przedstawiała się względem ogółu jak 1 : 1; a otrzymujących stypendya względem katolików pięćkroć od nich liczniejszych, jak 1 : 2 uwolnionych zaś od opłaty szkolnej jak 1 : 1 1/2. Czyliż tu nie jest widoczna rażąca protekcja schizmatyków a niesprawiedliwość względem żywiołu katolickiego? i to pierwej, nim nastąpiły murawiewskie reformy. Ale p. Winogradów w imieniu rządu gdzieindziej daży. Jest w wileńskim okręgu naukowym więcej jak półtora stypendyów funduszowych powstałych z zapisów polskich rodzin, określających zarazem jako warunek niezbędny do otrzymania stypendyum, należenie do narodowości polskiej i katolicyzmu; te więc stypendya pragnie rząd zabrać na koszty schizmatyków, których zaledwie 9 zdołano dotychczas z pogwałceniem woli legataryuszów obdzielić katolickimi funduszami. I oto powód urzędowego wystąpienia pana Winogradowa, kończącego się temi słowy: „Zapomogli więc powinnyby być dawane przedewszystkiem uczniom z niższej nieoświeconej klasy społeczeństwa, tyle pragnącego oświaty niewiodącej do zdrady, a całym sercem i całą duszą oddanej carowi oswobodzicielowi.“ Po przytoczeniu tak ważnych przyczyn, czyż może być mowa o poszanowaniu ducha i litery zapisów stwierdzonych mocą prawa? Byłoby to prawdziwym anachronizmem, w pośród panującego porządku bezprawia a tego jak się pokazuje z pomienionego artykułu Murawiew sobie nie życzy. Tenże sam autor urzędowych projektów oświaty rosyjskiej umieścił w Rosyjskim Inwalidzie pod tytułem: „Więści z Ukrainy“, obszernie deliberacje w lapidarnym stylu nad koniecznością rosyjskiej oświaty w Augustowskim, które raz zwię rosyjską Ukrainą, to znowu zaniemneńską Rosyą. „Tylko jedna narodowa rosyjska oświata, powiada Winogradów, utworzyć zdoła, obywateli i sługi carskie, a nie wrogów i obłudnych zdrajców.“ W tym więc celu radzi największy pośpiech, niedowierzając widać własnym zapewnieniom, iż tameczni „męczennicy chłopcy wymagają powrotu prawa (!) aby się mogli po rosyjsku modlić i po rosyjsku żyć“. Czyli, innymi słowy mówiąc, zabiera się na zaprowadzenie schizmy i wcielenie Augustowskiego do Rosyi, a środkiem do tego ma być właśnie protegowana przez autora rosyjskiego oświata, i to ludowa, gdyż jak się pokazuje z przytoczonych cyfr, na 510,655 ludności wiejskiej w Augustowskim, uczących się było zaledwie 812, kiedy na 125,876 ludności miejskiej, 841 chodziło do szkół wyższych a 2894 do niższych. Pomimo tego, że wykaz ów jest fałszywym, gdyż na szkoły miejskie, porównie i wieś składają się, a lud w Augustowskim jest najoświecieńszym w Kongesówce, p. Winogradów trwa przy swym wniosku, aby oświatę ludową poszerzyć (rozumie się w duchu rosyjskim) a oświatę klas wyższych cieszyć, gdyż jak powiada „szkoly formują Polaków z mieszczan“. Zaiste nowe odkrycie. Artykuł ów, w którym niepodobna niewidzieć formalnych zamiarów rządu, kończy się następującą konkluzją: „Trudno, powtarzam, ażeby wrodzy nasi niepojęli teraz, że tylko wprowadziwszy porządek rosyjskiej oświaty w Królestwie Polskim, będziemy w stanie bez obawy spoglądać na występne pokuszenia szlachty, aby zgubić Rosyę (!). Trudno powiada Czas, aby Polacy pojąć zdołali, jak można dzielić nie tylko ziemię, ale klasy społeczeństwa i ducha narodu, narzucając mu gwałtem

obcą mowę i wiarę za pomocą podobnych apostołów jak p. Winogradów.

ROSYA.

Petersburg, 12 lipca. Rosyjski Inwalid donosi, że senat w Petersburgu wydał wyrok zatwierdzony przez cara, skazujący nauczyciela sergaczkij szkoły powiatowej Aleksego Kubarkowskiego na karę ósmiomiesięcznego więzienia za użycie w liście prywatnym zuchwałych wyrażań przeciw „świętej osobie Cesarzkiej Mości.“

— Piszą ztąd 11 lipca do Indép. belge między innymi, że podróż w księcia następcy tronu Mikołaja Aleksandrowicza, doznała zmian w skutek nowych kombinacji politycznych. Książę ten miał odwiedzić najpierw Danią, gdzie piękna księżniczka Dagmar miała skojarzyć Danią z Rosyją. Ale zjazdy trzech monarchów w Niemczech wprowadziły politykę rosyjską na inny tór; cesarstwo rosyjskie, powiada korespondent belgijskiego dziennika, oparte na potrójnym przymierzu, które rzeczywiście istnieje cokolwiek o niem mówią, oziębiło się w obec Danii i księżniczka długo jeszcze czekać może na cesarzewicza. Minister spraw wewnętrznych ogłosił kilka dat statystycznych o miastach cesarstwa. Liczą teraz w Rosyi europejskiej 600 miast i 1376 miasteczek. Najwięcej miast jest w zachodnich tj. polskich prowincjach i południowo-zachodnich. Ale miasta pod panowaniem rosyjskim coraz to więcej upadają pod względem liczebnym ludności, z wyjątkiem niektórych ognisk ludności szczególnie uprzywilejowanych położeniem lub okolicznościami.

— Wołkow w dzienniku Djeń pisze:

„Z upadkiem Kaukazu padła ostatnia osłona państwa otomańskiego. Nie na Dunaju, mówi on, nie w Bułgarii, nie za Bałkanem i nie w strzempionych bizantyjskich murach Stambułu, los tureckiego państwa mógł być rozwiązany. Tutaj sułtan zawsze mógł znaleźć sprzymierzców gotowych do jego podtrzymania. Lecz tam, za Czarnym morzem, na wysokich płaszczyznach dotykających Armenii chrześcijańskiej i znacznie odległych od brzegu morza; tam gdzie nikt nie jest niebezpiecznym dla nas, tam dokąd francuskie i angielskie armie nie dojdą dla braku dróg wygodnych, tam gdzie my tylko, znaleźć możemy sprzymierzyńca w osobie szacha perskiego, tam między Karsem, Hassan-Kale i Trebizondą będzie najpierwsze pole działań naszych. Gdy Rumuni, Słowianie i Grecy będą podkopywać państwo tureckie w Europie, my będziemy zagrażać mu od strony Azji, i wtedy rozwiąże się sprawa wschodnia przez przywrócenie czterech państw: Rumuńskiego, Serbskiego, Bułgarskiego i Greckiego, w takim prawie położeniu, w jakim się państwa te znajdowały się przed zawojowaniem ich przez Turków, a w Azji przez przewagę siły naszej nad turecką.“

„Podbicie Kaukazu“, kończy p. Wołkow, „dało Rosyi doskonałą pozycyą strategiczną, ważniejszą dla nas od morza Czarnego, floty Sebastopolskiej, posiadania Dunaju i swobodnego dostępu do Bałkanu. Rosya powinna zwrócić całą uwagę na Kars, Batum i Trebizondę.“

AUSTRYA.

Wiedeń, 18 lipca. Do Const. Ostr. Ztg telegrafują z Hamburga, że jako pełnomocnicy duńscy w obecnych rokowaniach w Wiedniu wystąpią hr. Moltke i szambelan Sick. W Kopenhadze spodziewają się wkrótce rozwiązanie rejchsratu.

— Dzienniki wiedeńskie donoszą, że rotmistrz jazdy powstańczej, hrabia P. T., który przez długi czas był internowanym w Ofomuńcu, przybył d. 7 bm. pod eskortą wojskową do Wiednia, z kąd zaopatrzone w paszport turecki udał się na Terszt do Curogradu, w towarzystwie swego służącego a towarzysza broni.

— O zamierzonych ucieczkach internowanych Polaków, piszą do Pressy dnia 7 lipca: Ogłoszona niedawno w Polsce tak zwana amnestya, wzniesła między internowanymi w Morawie i Czechach Polakami obawę, aby nie byli wydani Moskwie i tam — amnestyonowani, w skutek czego usiłowania ucieczki między internowanymi stały się znowu bardzo częste. Wielom miała się udać ucieczka szczęśliwie. Przed kilkoma dniami próbowało kilku internowanych w Morawie w oryginalny sposób uciec z miejsca internowania. Na podwórzu koszar zajeżdżał wóz z workami po mąkę. Worki z woza wyjęto, obliczone i oddano a potem polecono parobkom, aby zabrali z sobą także i zostawione tamże dawniej worki próżne i pokazano im komorę, gdzie znajdowały się worki. Parobcy pozostali sami; po kwadransie może widziano ich, jak dźwigali obciążone worki przez podwórze, jak je kładli na wóz i potem spokojnie odjechali. Mniemano, iż parobcy, jak to się zwykle dzieje, napchali jeden próżny worek innymi, aby sobie ułatwić robotę. Lecz gdy wieczorem brakowało dwunastu internowanych, okazało się, iż w workach owoch co innego dźwigali parobcy. Wszelkie poszukiwania były bezskuteczne, bo i parobcy z młyna znikli bez śladu. W trzy dni później schwytano trzech zbiegów blisko granicy polskiej o milę od Krakowa, inni zaś musieli już dawno schronić się szczęśliwie w bezpieczne miejsce. Jestto przestroga dla wielu. Po takim usiłowaniu ucieczki, szczególnie gdy przytęm internowani biorą udział w wielkiej liczbie, następują zwykle przenoszenia, które znowu dają powód do pogłosek, jakoby Austrya rozpuszczająca internowanych za granicę do Francyi lub Szwajcaryi.“

— Botschafter w korespondencji ze Lwowa umieszcza co następuje: „Jak wiadomo, postanowił rząd moskiewski deportować więźniów politycznych z Polski do kraju, zabranego Chifczykoma a położonego nad Amurem na południe od jeziora Bajkalskiego. W skutek doraźnego postępowania sądów wojennych moskiewskich przeciw więźniom politycznym, jak niemniej z powodu niekonieczności przyjaznego usposobienia Moskwy dla Austrii, mianowicie w czasie kiedy wspólnie z Francją i Anglią rozpoczęła akcyą dyplomatyczną na korzyść Polski — skazano także wielu poddanych austriackich za udział w powstaniu polskim na Sybir. Między skazanymi znajdowały się osobistości, powszechnie znane w Austrii, synowie rodzin znamytnych, które jak się samo przez się rozumie, nie szczędziły żadnych ofiar, aby krewnych swoich wy-

dobyc za pośrednictwem dyplomacji austriackiej z rąk moskiewskich. A kiedy do najnowszych jeszcze czasów wszelkie usilne starania rządu naszego w celu wyjednania u rządu moskiewskiego koncesji dla swoich deportowanych, spełzały zawsze na niczym, z przyjemnością przychodzi nam donieść, że zabieg dyplomacji naszej, czynione w tym względzie odniosły wreszcie skutek pomyślny. Tak dowiadujemy się, że byłego c. k. porucznika od huzarów, barona P., odstawiono zeszłego tygodnia wprost ze Syberji do granic Austrii i oddano władzom austriackim, które go wywoziły na własne jego żądanie do Pragi i puściły tam na wolność. Porucznik ów zrobił w ostatnim roku życia swego sposobem przymusowym więcej niż 1200 mil, a celem tej wcale nieprzyjemnej podróży była okolica nad Amurem, której mieszkańców opisuje wyganiec jako ludzi dość znośnych i gościnnych.

Podróż na miejsce wygnania wydawała mu się nader przykrą, mianowicie dla tego, że większą część tej 1200 milowej przestrzeni odbyć musiał pieszo. Powrót zaś odbył się bardzo szybko za pomocą kibitek. Podróż cała jest tak jednostajną i nudną, tak mało swobody wolno podczas niej używać deportowanemu, iż tyle tylko da się o niej powiedzieć, że stacye przeznaczone do wypoczynku, są miejscami wygodniejszemi, miejscami zaś nieporządne aż do obrzydzenia.

FRANCYA.

Paryż, 16 lipca. Wiadomość o potyczce morskiej dwóch statków amerykańskich pod Jersey niepotwierdziła się. „Kearsarge“ spoczywa sobie spokojnie na kotwicy w Douvres, a „Sacramento“ wyjechał z Cherbourg do tego samego portu. Pogłoska powstała stąd, że słyszano wystrzały z dział na Jersey. Wystrzały te były tylko powitaniem gubernatora wyspy, który po kilkutygodniowej niebytności wracał do domu. Parowiec skonfederowanych „Georgia“ krążył około wyspy, chcąc uprosić o federotność, ale mu ich odmówiono.

— Depesza generała Deligny, który pozostał w Belizane, aby zabezpieczyć się względem wykonania środków, mających zakończyć pacyfikację Flittasów, donosi że porządek w zupełności przywróconym został w tej części Oranu. Wszystkie frakcje pokolenia tego wróciły do swych koczowisk, a żniwa wszędzie rozpoczęto. Generał poleca w swej depeszy, aby unikano wszelkiego drażnienia, wszelkiej groźby i prowokacji krajowców, gdyż w ten sposób najłatwiej uzupełni się to, czego broń francuska dokonała.

— W Algierji zdarzył się fakt świadczący o przejmowaniu się Arabów coraz więcej cywilizacją europejską. Oto przed merem Algieru zawarł niejaki Ali-ben-Samuel, adwokat przy trybunale, ślub cywilny z panną Hanifa-ben-Ibrahim. Ponieważ kodeks cywilny nie uznaje polygamii muzułmańskiej, ta żona tylko uważana będzie jako legalnie z mężem swym połączona, w razie gdyby tenże chciał korzystać zarazem z wolności posiadania kilku żon.

— Statki które przez Suez wiozą oddziały wojsk francuskich, co walczyły w Kochinchinie, przywożą równocześnie wiele zwierząt rzadkich lub nieznanych w Europie. Pierwsze miejsce zajmują między temi gośćmi azjatyckimi dwa białe słonie, darowane od króla Kambodży, nowego wasala Francji, o których krajowcy, wedle swych pojęć o metempsychozie, sądzą że są one kształtem pośmiertnym dawnych królów. Oprócz tego zapowiedziany jest wielki transport ptaków rzadkich i ciekawych.

— Dnia 15 lipca pierwszy raz przebyła lokomotywa Pireneje z francuskiego na hiszpańskie terytorium i to przez tunel 26 kilometrów długi. Uroczyste poświęcenie tej drogi ma się odbyć podczas pobytu cesarza w Biarritz.

— Dnia 10 lipca w katedrze miejskiej odczytano bulę papieską, odłączającą dycezya nicejską od geneueńskiej prowincji kościelnej, a przyłączając ją do prowincji Aix. Biskup Frejus, który bulę odczytał, wspominał na wstępie o zasługach cesarza Napoleona III dla religii, oraz oświadczył, że dycezya nicejska już przedtem, jako część prowincji embrunskiej przez czternaście wieków należała do kościoła galikańskiego.

SZWECYA i NORWEGIA.

Sztokholm, 13 lipca. Na ludności szwedzkiej nieprzyjemne wrażenie zrobiła wiadomość o przesileniu ministeryalnym w Kopenhadze. Hrabia Moltke bowiem znany tam był oddawna z swych zasad antyskandynawskich. Aftonbladet z tego powodu odpowiedzialnym czyni rząd szwedzko-norweską za nieszczęśliwe położenie „północnego państwa bratniego, Danii.“ Odswieża on ciągle wraz ze swoim kopenhagskim kolegą Faedrelandetem myśl unii skandynawskiej, dowodząc, że p. Quanten, który z polecenia króla Karola XV działał w jej duchu na dworze kopenhagskim, nie działał bez wiedzy ministrów, którzy dopiero później sprzeciwili się planom skandynawskim. Smutna ta historia agituje się więc ciągle, i zapewne kiedyś myśl naturalna odniesie zwycięstwo pomimo wstecznych, samolubnych dążeń, które i w Szwecji teraz zdają się panować. Inne znowu dzienniki sztokholmskie wyrokują naprzód, iż nowy duński prezydent ministrów zatłwi spór między Danią i Niemcami „na niekorzyść Danii.“

— Między wyspą Gotlandyą a wybrzeżem Schonen krążą obecnie 4 szwedzkie okręta wojenne, to jest okręta liniowe „Karól Jan“ i „Sztokholm“, tudzież fregaty „Vanadis“ i „Geile.“ Nie przypisują im żadnego przeznaczenia większej doniosłości; miano je odkomenderować jedynie dla tego, aby ukończyć ćwiczenia w Hakefjord przerwane w swym czasie w skutek nagłego rozłączenia szwedzko-norweskich eskadry.

Z Karlskrony donoszą, że tamtejsza zatoka pomimo wysokiego stanu wody opatrzoną została do połowy wszęch potężnymi palami, które tworzą rodzaj fortyfikacji morskiej. Jestto zapewne początek wykonania obwarowań tej zatoki zeszłego roku. Szwecya jest grzeczną dla Moskwy, ale i ostrożną zarazem.

DANIA.

Kopenhaga, 11 lipca. Dzienniki niemieckie donoszą też, że dziś odbyła się w zamku królewskim Amalienburg rada ministeryalna pod prezydencją króla. Hrabia Moltke miał

odczytać na niej projekt depezy do neutralnych dworów, w której Dania oświadcza gotowość niemieckim księstwom pozostawić wszelkie żądane ustępstwa pod warunkiem, aby zostało zagwarantowane przywrócenie całości monarchii. Ma być o tym zawiadomiona także i rada państwa, a gdyby podniosła gwałtowną opozycję przystąpiono do jej rozwiązania i do uchylenia konstytucji listopadowej.

Kopenhagski prokurator apelacyjny, Nyholm, zawiązał stowarzyszenie polityczne, które za pomocą innych środków, mianowicie publicznych odczytów popierać będzie program federalistyczny (reakcyjny) hr. Moltkego. Wymierzone jest ono szczególnie przeciw „Stowarzyszeniu marcowemu“, na którego czele stoją redaktorowie Bilke (Dagbladet) organu ejderduńskiego, Ploug (Faedrelandet) organu skandynawskiego i Rimstad (Dagstelegraphen). Stowarzyszenie to Nyholma ma na swe zawołanie reakcyjne dzienniki Flyveposten i tygodnik Grünege Kronen.

AMERYKA.

Nowy Jork, 9 lipca. Konfederaci zajęli Frederyk w Maryland. Korpus konfederatów pod Eveltem stoi pod Breckewidge Rhodes na północnym brzegu Potomaku. Słychać, że po zakazie Lincolna, aby Dix nie występował w procesie zabranych dzienników, Seymour, gubernator Nowego Jorku każe Dix'a zaarrestować. Seymour zarządził konskrypcją 75,000 milicyi.

Wiadomości miejscowe i potoczne.

Poznań, 19 lipca. Pos. Ztg donosi z nad granicy Królestwa Polskiego, że wojsko pruskie rozłożone, jak wiadomo, po wioskach nadgranicznych, ma być pościągane do miasteczek o dwie lub trzy mile od granicy odległych. Dnia 17 bm. przybyła już do Wrześni 5 kompania 12 pułku piechoty, która dotąd stała załogą w Strzałkowie i w okolicznych wioskach. Podobnie donoszą z Pleszewskiego do Pos. Ztg, że załogi nadgraniczne skoncentrowano znowu w Pleszewie, które to miasteczko, wedle życzenia tamecznej niemieckiej ludności, zapewne otrzyma stałą załogę wojskową.

Ze Słupcy piszą do tegoż dziennika, że damy niemieckiej narodowości podróżujące początko do Królestwa, jeżeli cokolwiek czarnego koloru, chociażby tylko czarną koronkę, posiadają w ubiorze, zmuszone są na granicy przez władze rosyjskie do powrotu do Księstwa.

— O wodach bukowińskich, kilka mil za Sulmierzycami na Szląsku się znajdujących, piszą nam 11 lipca: Tutejsze wody dawnymi czasy przez naszych rodaków bardzo odwiedzane, leżą 3/4 mili od Międzybórz w okolicy piaszczystej, lecz dolinami i górami przepłataną; można powiedzieć pięknej. Biorą się tutaj zwyczajnie tylko kąpiele, bardzo pomocne na podagrę, reumatyzm i nerwowe słabości. Dawniej, kiedy jeszcze komunikacja była utrudniona, przybywało tyle gości, że miesięcznie 1000—1600 tal. wpływało za kąpiele. Urządzenie kąpeli jednak wtedy było bardzo niewygodne, dlatego ten zakład niemal całkiem był upadł, teraz zaś nadzwyczaj znów się podnosi, gdyż posiadacz takowego, człowiek bardzo ludzki, uprzejmy i dbający o wygodę swych gości bardzo dobrze urządził kąpiele i pomieszkania skromne, lecz wygodne powstawił. Restauracja porządna, czysta, w której wszystkiego tanio dostać można, przybywający jednak pościel przywieść powinni. Chwilowo jest tutaj Polaków tylko sześciu. Jeden niedawno opuścił tutejsze wody, który przez dwa lata był cierpiącym na podagrę tak bardzo, że ledwo mógł chodzić, zupełnie wyleczony, gdyż na końcu żadnego już nie czuł bólu, pomimo że cały dzień chodził. Podajemy te kilka słów o Bukowinie do publicznej wiadomości, sądząc, iż może niejeden będzie chciał z nich korzystać.

Szamotuły, 14 lipca. Ost. Ztg dowiaduje się, że skutkiem starań tutejszego rzeźnika p. Ahlemana, udało się p. Matuszewskiemu dzierżawcy dóbr Biezdrowa, wydobyć z niewoli moskiewskiej syna, skazanego za udział w powstaniu na 15 lat w Sybir. Pierwotne starania i prośby zanesione przez nieszczęśliwego ojca do władz moskiewskich były bezskuteczne, dopiero dzięki zabiegom p. A., uwolniono młodego Ignacego Matuszewskiego, o czem ministeryum spraw wewnętrznych w tych dniach zawiadomiło p. Ahlemana. Władze moskiewskie odstawią p. Matuszewskiego do granicy pruskiej, z surowym rozkazem, aby nigdy nie ważył się przybyć do Królestwa Polskiego.

Inowrocław, 12 lipca. Piszą stąd do Ost. Ztg, że wskutek podchmielenia się na uczcie, obchodzonej tutaj w zeszłą niedzielę przez cech mularski, wszczął jeden z mularzy po powrocie do domu sprzeczkę z swą żoną i zaczął ją okładać kijem. Kobieta ta pochwyciwszy małe swe dziecko za nogi chciała uderzyć niem męży, i w swą zapalczywość tak silnie główką dzieciccia uderzyła o róg łózka, iż główka się rozprękała i dziecic na miejscu skonało. Śledztwo już rozpoczęto przeciw zbrodniczej matce.

* **Pobiedziska, 18 lipca.** Dziś rano o godzinie 7mej odbyła się w skutek polecenia p. landrata średzkiego rewizya bezowocna u ks. wikaryusza Styczyńskiego i p. Grocholskiego Burmistrz p. Decke w asystencji żandarma Weichert'a szukali jakichś papierów.

Z **Obornickiego, 18 lipca.** Dnia 5 bm. w Budziszewie majetności pp. Zubieńskich przyaresztowano Stanisława Lazarewa 14letniego chłopca, ucznia z gimnazjum Maryi Magdaleny w Poznaniu. Pani Ł. w nieobecności męża, legitymowała tegoż zświadczeniem szkolnym, twierdząc iż taka legitymacya jest dostateczną dla dziecka, na co żandarm Zika tak sobie postąpił, krzyżując i dokazując, iż zażalenie zrobiono do p. landrata obornickiego. Tenże zaraz wystawił legitymacya młodemu Lazarewu.

— W Królestwie Polskiem od lat kilku poczęto zakładać młyny poprawne, których właściciele nie skarżą się bynajmniej na brak roboty. I tak młyn parowy w Zegrzynku, urządzony na sposób francusko-amerykański potrzebuje rocznie 50—60,000 korcy pszenicy, które mu pewien przedsiębiorca dostarcza pod warunkiem, aby następnie za jego pośrednictwem sprzedawano wyrobioną mąkę. G. Pol. powiada, że właściciele młynów takich w Królestwie skarżą się na brak zdolnych młynarzy krajowców, wskutek czego sprowadzać muszą techników zagranicznych. Jestto więc pole otwarte i zyskowne dla polskiej młodzieży, chcąc się poświęcić przemysłowi, która skończyła szkoły realne, techniczne lub w ogóle wyższe instytuty naukowe. Niejeden zresztą przebywający teraz przymusowo zagranicą może znaleźć sposobność wykształcenia się w zawodzie młynarskim i obznajmienia się z najnowszymi konstrukcjami młynów, przez co w lepszej przyszłości może się stać prawdziwie pożytecznym dla kraju.

— Największy hotel w Stanach Zjednoczonych znajduje się w St. Louis; zowie się Lindel Hotel i ma 7 piętr. Oprócz znacznej ilości marmuru potrzebowanego na pokrycie posadzki 300,000 stóp kwadrat. desek i 300,000 stóp koberców. Dla dzwonek na służbę zużyto 32 mil drutu. Dom ten posiada 2 rezerwoary wody, obejmujące 30,000 galonów. Fundusz zakładowy wynosił 1 1/2 miliona dolarów.

— W Saharze wywiercono w r. 1860 pięć studni artezyjskich, około których rozwinęła się bujna vegetacya. Zasadzone w ich pobliżu 30,000 drzew palmowych i 1000 drzew owocowych. Pod ziemią na 500 stóp głębokości napotkano rzekę, w której mają się nawet ryby znajdować.

Wiadomości literackie.

— Nakładem księgarni J. Zawadzkiego w Wilnie, wyszły: Stanisława Łaskiego, wojewody sieradzkiego „Prace naukowe i dyplomatyczne“

„zne“, wydane z rękopismów muzeum wileńskiego z przedmową Mikołaja Malinowskiego, oraz z dodatkiem dzieł Jana Tarnowskiego, z jedynego egzemplarza Biblioteki Kórnickiej, ozdobionych litografią facsimile tytułu pisma jego: „Consilium Rationis bellicae“ z r. 1558.

— Czytamy w Gaz. Warsz.: „Widzieliśmy kilkanaście rysunków przygotowanych przez Gersona i wyciętych na drzewie w pracowni Tygodnika Ilustrowanego a przeznaczonych do Flisa Klonowicza. Mają one być umieszczone w Tygodniku. Wyznajemy, iż dawno już nie spotkaliśmy się z ilustracjami, tak wyborne odwzorowaniem myśli poety. Warto że wszęch miar, aby utwór ten wydany był i w osobnej odbitce. Prawda, Flis Klonowicza w wydaniu Węclewskiego bogaty obrobieniem i przypisami, przybył nareszcie do Warszawy, ale ukazanie się jego nie przeszkadza książce ozdobnej. Wydanie Węclewskiego służyć będzie zawsze za źródło nauki i szkolnej młodzieży, gdy wydanie Tygodnika mogłoby znaleźć się w rękach tych, co pragną wytwornej zalety zewnętrznej.“

Przybyli do Poznania dnia 19 lipca.

BAZAR. Wł. dóbr Sezaniecka i Łakińska z Łaszczyna, Skoraszewski i syn z Turska, Dąbrowski z żoną z Winnogóry, Stablewski z Dłoni, Sawicka z córką z Rybna, Koszutski z Wargowa, Zakrzewski z Osieka, ks. Kompf z Strzelna.

HOTEL DU NORD. Własc. dóbr Wilkoński z Grabonoga, Wilkoński z Murki, Bukowiecki i panna Żychlińska z Owinsk, radca szkolny Wanjura z Kwidzyny, panna Neumann z Berlina.

HOTEL PARYSKI. Własc. dóbr Skrzydlewski z familią z Mikorzyna, rolnik Dembowski z Miłosławia.

MYLIUSA HOTEL DREZDENSKI. Kup. Fredeking z Gdańska, Steger z Rudolstadt, Levy z Kistryna, Knilmann z Lipska, Grünwald, Ortman, Landsberg i tajny radca Ambron z Berlina, rzecznik Schenkel z Malborka.

OEHMIGA HOTEL FRANCUSKI. Własc. dóbr Treskow z Owinsk, panna Wolańska z Żabowa, radca rejenc. Kurnatowski i student Kurnatowski z Bydgoszy, prob. Pawłowski z Ceraźnia i Biński z Szubina, kupy Vogelsberger z Frankfurtu n. M., Hoffmann i taj. rzecznik Brandenstein z Berlina.

POD CZARNYM ORZEM. Własc. dóbr Lisiecki z Chojna, dzierż. Łaskowski z Smogulca, Szulcowski z Danoborza, wł. dóbr Brzeski z Jabłkowa, fakryk. Pollet z Wrocławia.

Wiadomości handlowe.

Stow. kupieckie w Poznaniu, dnia 19 lipca.

Żyto: trzyma się, na lipiec i lip-sierp. 32, sierp.-wrześ. 32 1/2, wrze-paźd. 33 1/2, paźd.-list. 33 1/2, list.-grud. 33 1/2 tal. pl. Okowita: bez zmiany, na lipiec 14 1/2, sierp. 14 1/2, wrześ. 14 1/2, paźd. 14 1/2, list. 14 1/2, grud. 14 tal. pl.

Berlin, 18 lipca. Pszenica: 100 funtów w miejscu: 50 60 tal. pl. wedle jakości. Żyto: 81—82 funt w miejscu na lip. i lip-sierp. 36 1/2—37 1/4, sierp.-wrześ. 37 1/2—36 3/4, wrześ.-paźd. 38 1/4—37 1/4, paźd. sam 33 1/2, paźd.-list. 33 1/2—38, list.-grud. 38 1/2—37 1/2, na odstawę wiosenną 39 1/2—38 1/2 tal. pl. Jęczmień: 1750 funt. wielki 30—33 tal. pl. Owies: 1200 funt w miejscu 22 1/2—24 1/2, na lip. i lip-sier. i sier.-wrześ. 22 1/2, wrze-paźd. 22 1/2—23, paźd.-list. 22 1/2—23 1/2, list.-grud. 22 1/2, na odstawę wiosenną 23 tal. pl. Groch: 2250 funt. do gotowania 41—48 tal. pl. Rzepak zimowy: 25 szeffi 30—34 tal. pl. Olej rzepiowy: 100 funt bez beczki w miejscu 13 1/4, na lip. i lip-sierp. 13 1/4, sier.-wrz. 13 1/2—13 1/2, wrześ.-paź. 13 1/2—13 1/2, paźd.-list. 13 1/2—13 1/2, list.-grud. 13 1/2—13 1/2, kw.-maj 13 1/2 tal. pl. Olej lniany: 100 funt. bez beczki w miejscu 14 tal. pl. Okowita: 8000 0/0. Trall. w miejscu bez beczki 15 1/2—15 1/2, na lip. i lip-sier. 15 1/2—15 1/2, sierp.-wrześ. 15 1/2—15 1/2—15 1/2, wrześ.-paźd. 15 1/2—15 1/2, paźd.-list. 15 1/2—15 1/2, list.-grud. 15 1/2—15 1/2, kwiec.-maj 15 1/2—15 1/2 tal. pl. Wypow. 1000 cent. żyta i 10,000 kw. okowity.

Wrocław, 18 lipca. Na targu: piękna śred. pośled. sgr. sgr. sgr. Pszenica biała 72—74 69 63—67 żółta 68—69 67 63—65 Żyto 47—48 45 44 Jęczmień 37—38 36 32—34 Owies 32—33 31 Groch 54—57 53 48—50

Na giełdzie: Żyto: niżej, wyp. 1000 cent., 2000 funt. na lip. i lip-sier. 35 żąd, sierp.-wrześ. 35 1/2—1/4, wrześ.-paźd. 3—38 1/2, paźd.-list. 36 1/2—36, list.-grud. 36 1/2 tal. pl. Pszenica: na lipiec 53 tal. pl. Jęczmień: na lip. 35 1/2 tal. pl. Owies: na lip. 40 tal. pl. Rzep. na lip. 111 tal. pl. Olej rzepiowy: bez obrotu, w miejscu 12 1/2, żąd, na lip. 12 1/2, wrześ.-paź. 12 1/2, paźd.-list. i list.-grud. 12 1/2 tal. pl. Okowita: słabiej, wyp. 6000 kwart. w miejscu 14 1/2, na lip. i lip-sierp. 14 1/2, sierp.-wrześ. 14 1/2, wrześ.-paźd. 14 1/2, paźd.-list. 14 1/2 tal. pl.

Szczecin, 18 lipca. Na giełdzie: Pszenica: mało zmiany, 85 funt. żółta w miejscu 52—53 1/4, 83—85 funt. żółta na lip-sierp. 57 1/2, sierp.-wrześ. 58, wrześ.-paź. 59 1/2—58 1/2, paźd.-list. 59 1/2, na odstawę wios. 61 1/2—62 1/4 tal. pl. Żyto: kończy słabiej, 2000 funt. w miejscu 34 1/2—36, na lip. i lip-sierp. 36 1/2, sierp.-wrześ. 36 1/2, wrześ.-paźd. 37 1/2—38 1/2, na odstawę wios. 39 1/2—1/4 tal. pl. Rzepak zimowy: 25 szeffi 88—92, 1800 funt. na wrz.-paź. 93 tal. pl. Olej rzepiowy: niżej, w miejscu 13 1/2, na lip. i lip-sier. 13 1/2, żąd, i wrześ.-paźd. 13 1/2—1/2 tal. pl. Okowita: mało zmiany, w miejscu bez beczki 15 1/2, z beczką 15, na lip. i lip-sier. 15, sierp.-wrześ. 15, wrześ.-paźd. 15 1/2, paźd.-list. 14 1/2 tal. pl. Zameldowano: 50 węcpli pszenicy i 50 węcpli żyta.

Gdańsk, 17 lipca. Pogodę w upłyłym tygodniu mieliśmy zmienną i przy chłodnych a często zimnych wiatrach pola stoją dobrze. Rzepaki lepszy jak się spodziewano dadzą wypadek.

Targi angielskie mocno się zatrzymały, ale spekulacya nie występuje i cały obrot interesów był zamknięty ściśle w granicach wewnętrznej konsumpcji. Zbiory angielskie nie szczególne przedstawiają widoki, a ogólne przekonanie panuje, że pod względem obfitości wypadną niżej średnich. W takim razie ceny wyszłyby z obecnego niskiego peryodu.

We Francji ceny nie uległy zmianie, a dążność ku niżeniu zdawała się ustępować przeciwnemu kierunkowi. Wszyscy niecierpliwie oczekują rezultatu żniw, które co do żyta są w pełnym biegu i zadawalniają rolników. Co do pszenicy zaś opinie są bardzo sprzeczne.

W Holandyi handel zbożowy w zupełnej stagnacyi, ceny żyta słabnące.

W obec ściślej blokady, ruch zbożowy na giełdzie był dosyć dobry, a w ostatnich dniach wiadomości zapowiadające bliski pokój wywołały stanowcze ożywienie tak dalece, że 24—30,000 szeffi pszenicy przechodziły dziennie z rąk do rąk po ostatnich mocnych cenach. Dowozy z Polski zawsze są ogromne i to zachęciło właścicieli tutejszych śpiczów do podniesienia składowego z 5 na 10 sgr. miesięcznie od łasztu. Zdaje się jednak, że po zniesieniu blokady wrócimy do dawnej stopy, wprawdzie może najniższej w Europie.

W ciągu tygodnia sprzedano: pszenicy szeffi 127,200, żyta 28,800, grochu 1800.

Placono za szefel berliński:

	funt. lut.	funt. lut.	tal. sgr.	fen.	tal. sgr.	fen.
Pszenicy	83	5	84	24	2	2 6 2 5 10
	85	4	86	3	2	6 8 2 8 4 za 85 funt.
	87	3	87	13	2	10 10 2 13 4
Żyta	80	16	82	15	1	6 8 1 8 4 za 84 1/2 funt.
Grochu					1	15 10 1 17 — za 90 funt.

Kursa zamian: Amsterdam 141 1/2, Hamburg 150 1/2, Londyn 6. 20.

Aleksander Makowski & Comp. Do & atek.

Wypowiedzenie [2495]

wylosowanych do spłacenia gotowizną 4% listów zastawnych W. Ks. Poznańskiego.

Przy odbytem w dniu dzisiejszym losowaniu 4% listów zastawnych do funduszu umorzenia potrzebnych, wyciągnięte zostały następujące nra:

Nr. list. zast.	Dobra.	Powiat.
-----------------	--------	---------

A. na 1000 Tal.

Nr. list. zast.	Dobra.	Powiat.
9	3929 Bieganowo	Września
1	4166 Charcice	Międzychód
4	3277 Chaławy	Śrem
3	6370 Czachorowo	Krobia
6	6584 Dąbrówka	Międzyrzecz
7	6585 dito	dito
4	6388 Gałazki wielkie	Pleszew
1	5678 Gonice	Września
5	5364 Grabonóg	Krobia
5	5493 Głębokie	Środa
3	2923 Jarosławiec	dito
5	2819 Januszewo	Śrem
63	3163 Kurnik	dito
88	3188 dito	dito
4	5882 Kempa	Szamotuly
3	3717 Karczewo	Gniezno
5	3036 Kopianin	Wągrowiec
11	5812 Kuklinowo	Krotoszyn
12	5813 dito	dito
82	7043 Kręsko	Międzyrzecz
3	7567 Krzeslice	Środa
6	5935 Kąkolewo	Wschowa
6	4940 Kobylepole	Poznań
10	4944 dito	dito
3	3527 Knyszyn	dito
8	3637 Konino	Buk
15	3644 dito	dito
9	4220 Linie	dito
29	5223 Lwówek	dito
40	5234 dito	dito
8	5650 Lewkowo	Odolanów
9	5651 dito	dito
8	7221 Lubasz	Czarnków
5	3546 Ligota	Ostrzeszów
6	5104 Łukowo	Wągrowiec
19	6169 Łomnica	Międzyrzecz
11	6727 Łubowo	Gniezno
7	3851 Modliszewo	dito
22	6631 Mieszkowo	Pleszew
11	6833 Osiek	Kościan
99	7196 Oporowo	Wschowa
100	7197 dito	dito
19	3219 Pawłowice	dito
2	3551 Pijanowice	Krobia
10	3659 Popówko	Oborniki
13	3662 dito	dito
2	3674 Popowo Ignacewo	Gniezno
2	6805 Popowo	Międzychód
7	3969 Parsko	Kościan
12	3247 Pamiątkowo	Poznań
18	3253 dito	dito
5	5501 Piątkowo czarne	Środa
12	5759 Redgoszcz	Wągrowiec
40	6218 Ryczywół	Oborniki
22	5796 Rusko	Pleszew
11	6564 Sobótka	dito
15	6568 dito	dito
17	6570 dito	dito
8	3503 Słapanowo	Szamotuly
15	3825 Sierniki	Wągrowiec
8	2987 Szymanowo	Śrem
8	7098 Siekowo	Kościan
8	7519 Siedmiorogowo	Krotoszyn
10	7015 Swierczyna	Wschowa
11	7016 dito	dito
14	7564 Strzelce wielkie	Krobia
2	5010 Staborowice	Odolanów
4	3495 Strzeszki	Środa
8	7592 Turowo	Szamotuly
54	6900 Wronki	dito
70	6916 dito	dito
89	6935 dito	dito
106	6952 dito	dito
83	6609 Wroniawy	Babimost
7	5251 Więckowice	Poznań
14	7117 Wilkowo	Kościan
9	3784 Wiatrowo	Wągrowiec
41	7552 Węgrzy II Węgierszczyzna	Odolanów
3	4030 Ziemin	Krobia
3	2916 Zberki	Września
11	3011 Żórawia	Szubin

B. na 500 Tal.

17	4868 Bełecin	Wschowa
19	4870 dito	dito

C. na 250 Tal.

8	1375 Białez	Międzychód
16	3606 Bruczków	Krotoszyn
11	1828 Chwałkowo	Środa
13	2139 Dębowałęka II.	Wschowa
31	3414 Grąbkowo	Krobia
18	2608 Grabonóg	dito
40	3234 Godzientowy	Ostrzeszów
25	1427 Grodziszczko	Szamotuly
20	1522 dito	Wągrowiec
22	1524 dito	dito
20	2842 Kajewo	Pleszew
22	2628 Lubonia	Wschowa
51	3195 Mieszkowo	Pleszew
30	3680 Mnichy	Międzychód
24	1996 Modliszewo	Gniezno
16	2360 Niemierzewo	Międzychód
34	3309 Osiek	Kościan
114	3481 Oporowo	Wschowa
15	2135 Osowasień górna	dito
17	2675 Potronowo	Oborniki
39	1874 Popówko	dito
9	1921 Raczkowo	Wągrowiec
14	2475 Stołęzyn	dito
18	2466 Srebrnegórki	dito
44	3696 Siedmiorogowo	Krotoszyn
61	2732 Szamotuly	Szamotuly
147	3046 dito	dito

D. na 100 Tal.

Nr. list. zast.	Dobra.	Powiat.	Nr. list. zast.	Dobra.	Powiat.
12	3513 Charcice	Międzychód	20	3730 Turowo	Szamotuly
13	3514 dito	dito	7	2526 Ulanowo	Gniezno
23	6138 Chłapowo	Środa	8	2527 dito	dito
13	6452 Czewujewo	Mogilno	215	3332 Wronki	Szamotuly
15	6454 dito	dito	223	3340 dito	dito
13	2919 Chelkowo et Karmin	Kościan	227	3344 dito	dito
20	6014 Grąbkowo	Krobia	232	3349 dito	dito
26	5047 Gostyń II.	dito	235	3352 dito	dito
27	5048 dito	dito	36	3438 Wilkowo	Kościan
19	4731 Graboszewo kościelne	Września	30	1609 Wieszczyzyn	Srem
9	5892 Gałazki	Pleszew	22	3703 Wszemborz	Września
32	5697 Godzientowy	Ostrzeszów	26	1340 Wierzbo	Międzychód
20	2294 Jarogniewice	Kościan	25	1943 Wiatrowo	Wągrowiec
21	2395 Konarzewo	Poznań			
95	3331 dito	dito			
18	4076 Kobylepole	dito			
26	4084 dito	dito			
17	4967 Kąkolewo	Wschowa	38	4499 Brody	Buk
144	2599 Kurnik	Śrem	53	4514 dito	dito
168	2623 dito	dito	5	8746 Baborowo	Oborniki
174	2629 dito	dito	26	8750 dito	dito
177	2632 dito	dito	53	8758 dito	dito
179	2634 dito	dito	54	8759 dito	dito
37	5471 Kwilez	Międzychód	33	8019 Budziszewo	dito
38	5472 dito	dito	34	5388 Bieganowo	Września
27	3058 Konino	Bug	12	3493 Białez	Międzychód
7	2957 Korzkwy	Pleszew	38	8570 Bełecin	Wschowa
31	6206 Lubasz	Czarnków	32	4675 Belencin	Babimost
47	5195 Łomnica	Międzyrzecz	35	4678 dito	dito
52	5200 dito	dito	116	6026 Czerniejewo	Gniezno
13	3232 Modliszewo	Gniezno	123	6033 dito	dito
36	5632 Mieszkowo	Pleszew	131	6041 dito	dito
12	4989 Napachanie	Poznań	133	6043 dito	dito
24	5061 Niegolowo	Buk	26	11546 Czewujewo	Mogilno
22	3339 Posadowo	dito	21	8230 Chrzastowo	Śrem
25	3342 dito	dito	25	8234 dito	dito
41	2661 Pawłowice	Wschowa	29	5723 Chaławy	dito
46	2666 dito	dito	97	10574 Czacz	Kościan
9	4290 Pawłowo	Wągrowiec	20	8616 Czachory	Odolanów
27	3314 Parzenczewo	Kościan	24	8620 dito	dito
12	4934 Przylepki	Śrem	52	10998 Chłapowo	Środa
19	5033 Pożarowo	Szamotuly	65	11011 dito	dito
28	2695 Powodowo	Babimost	17	4831 Chwałkowo	dito
47	5249 Ryczywół	Oborniki	26	3822 Dębicz	dito
25	4812 Redgoszcz	Wągrowiec	24	11458 Dusina	Śrem
9	4547 Rogowo	Krobia	29	9811 Dąbrówka	Międzyrzecz
12	3917 Rossoszyce II.	Odolanów	36	9818 dito	dito
6	2739 Sepno wielkie	Kościan	39	7345 Dziewierzewo	Wągrowiec
8	2741 dito	dito	27	7449 Górki dąbskie	Szubin
29	2811 Splawie	dito	30	7452 dito	dito
16	5661 dito	dito	36	7458 dito	dito
33	5576 Sobótka	Poznań	19	10976 Gryżyna	Kościan
15	3382 Sokolniki wielkie	Pleszew	65	4562 Grembanin	Ostrzeszów
9	3110 Sielec	Szamotuly	69	5704 Gołaszyn	Krobia
8	4185 Stołęzyn	Wągrowiec	72	5707 dito	dito
12	6070 Siekowo	Kościan	137	9233 dito	dito
22	4516 Torzeniec	Ostrzeszów	139	9235 dito	dito
136	5888 Wronki	Szamotuly	37	10691 Grąbkowo	dito
149	5901 dito	dito	41	10695 dito	dito
171	5923 dito	dito	31	6798 Gowarzewo	Środa
174	5926 dito	dito	12	8310 Gonice	dito
181	5933 dito	dito	31	3928 Jabkowo	Wągrowiec
187	5939 dito	dito	28	3993 Kolybki	dito
8	3306 Wyciążkowo	Wschowa	30	3995 dito	dito
16	4347 Więckowice	Poznań	36	5762 Koszuty	Sroda
11	4142 Winnagóra	Środa	39	5765 dito	dito
14	3172 Wiatrowo	Wągrowiec	18	11848 Krzeslice	dito
16	5333 Żelice	dito	32	11125 Klony	Buk
23	4259 Żydowo	Gniezno	44	4917 Konino	dito
30	4266 d to	dito	47	4920 dito	dito
21	2486 Żórawia	Szubin	86	5482 dito	dito
			35	3713 Konarzewo	Poznań
			37	3715 dito	dito
			53	3731 dito	dito
			107	5469 dito	dito
			49	7050 Kobylepole	Międzychód
			34	8643 Kajewo	Krotoszyn
			18	4777 Korzkwy	Środa
			260	4135 Kurnik	Wschowa
			319	4194 dito	Krobia
			332	4207 dito	dito
			335	4230 dito	Ostrzeszów
			365	4240 dito	Szamotuly
			57	8534 Kuklinowo	Wągrowiec
			73	8550 dito	dito
			115	7560 Lwówek	Pleszew
			123	7568 dito	Wschowa
			25	10112 Łubowo	Pleszew
			59	11147 Lubasz	Międzychód
			28	7891 Lubonia	Gniezno
			29	7892 dito	Międzychód
			37	8628 Łęsce	Kościan
			37	11682 Mnichy	Wschowa
			60	9885 Mieszkowo	dito
			67	9892 dito	Oborniki
			32	6540 Myszkowo	dito
			19	5718 Ossowasień śred.	Wągrowiec
			42	5838 dito	dito
			45	5841 dito	dito
			46	5842 dito	Krotoszyn
			54	7879 Oporowo	Szamotuly
			61	7886 dito	dito

E. na 50 Tal.

10	4179 Bakorowo	Oborniki
12	4181 dito	dito
33	4185 dito	dito
65	4192 dito	dito
71	4993 Borek	Krotoszyn
47	2489 Bieganowo	Września
48	2490 dito	dito
52	2151 Belencin	Babimost
131	7293 Czacz	Kościan
133	5295 dito	dito
168	2758 Czerniejewo	Gniezno
172	2762 dito	dito
173	2763 dito	dito
22	2252 Chwałkowo	Środa
97	5572 Chłapowo	dito
105	5580 dito	dito
21	2006 Chaławy	Śrem
23	4949 Dobramysł	Wschowa
25	4951 dito	dito
53	3360 Dombrowo	Wągrowiec
68	5391 Grąbkowo	Krobia
70	5393 dito	dito
74	5397 dito	dito
75	5398 dito	dito
67	4243 Gostyń II.	dito
35	3602 Grabonóg	dito
120	2608 Gołaszyn	dito
42	3386 Górki dąbskie	Szubin
49	3054 Gowarzewo	Środa

Nr. list. zast. bez. amort.	D o b r a.	Powiat.	Nr. listu zast. es. amort.	D o b r a.	Powiat.	Nr. list. zast. bież. amort.	D o b r a.	Powiat.	Nr. list. zast. bież. amort.	D o b r a.	Powiat.	Termin wylosowania.		
21	5340	Goniembice	53	10861	Czewujewo	160	5618	Sierniki	15	3259	Grzewo	Oborniki	dito	
24	2279	Grzebienisko	44	5041	Chelkowo i Karmin	39	5030	Stopanowo	12	6417	Jankowo	Ostrzeszów	dito	
45	4111	Kajewo	45	5042	dito	92	8491	Torzeniec	74	4327	Lwówek	Buk	dito	
52	4118	dito	47	5044	dito	48	10737	Ulanowo	17	3572	Linie	dito	dito	
28	3564	Krzyżanki	51	5048	dito	32	4841	Usarzewo	37	5185	Lomnica	Międzyrzecz	SJ.61	
99	2561	Karna	38	6111	Chaławy	53	7274	Winnagóra	10	506	Malpiu	Srem	BN.61	
88	4048	Kuklinowo	187	6444	Czerniejewo	55	7276	dito	27	435	Mikołajewice	Gniezno	BN.46	
75	3155	Kobylepole	189	6446	dito	33	5707	Wilkowo	27	5623	Mieszkowo	Pleszew	dito	
76	3156	dito	191	6448	dito	113	10326	Wilkowo	18	5055	Niegolewo	Buk	dito	
396	1941	Kurnik	199	6456	dito	753	9910	Wronki	26	2118	Obiezierze	Oborniki	SJ.63	
402	1947	dito	71	7434	Dombrowo	781	9838	dito	64	307	Przygodzice	Ostrzeszów	SJ.60	
403	1948	dito	24	6205	Dębowałęka II.	813	9970	dito	71	314	dito	dito	SJ.61	
413	1958	dito	34	9560	Dobramyśl	848	10004	dito	26	5837	Psary	dito	BN.62	
414	1959	dito	35	9541	dito	866	10023	dito	62	6005	dito	dito	dito	
419	1964	dito	84	6299	Długie	878	10035	dito	7	1690	Psarskie	Srem	dito	
427	1972	dito	108	6085	Golaszyn	31	6871	Wieszkowo	27	4814	Redgoszcz	Wągrówiec	BN.63	
435	1980	dito	109	6086	dito	34	5749	Wyciążkowo	13	1066	Szydłowo	Pleszew	BN.61	
24	5052	Latalice	77	8649	Gostyn II.	27	5071	Węgry II Węgierszczyzna	17	4556	Wyganowo	Krotoszyn	BN.60	
61	3378	Lukowo	78	8650	dito	54	7335	Wapna	33	1582	Wierzonka	Poznań	BN.62	
213	3470	Lwówek	83	8655	dito	55	7336	dito	21	2716	Wieszczyczyn	Srem	BN.63	
225	3482	dito	86	8658	dito	53	5508	Wiatrowo	23	206	Xiążno	Września	SJ.61	
35	2686	Linie	89	10160	Grabkowo	55	5510	dito	52	5166	Zbąszyń	Międzyrzecz	BN.63	
116	4841	Mieszkowo	91	10162	dito	56	5511	dito						
119	4844	dito	95	10160	dito	65	8965	Żelice						
82	5933	Mnichy	99	10170	dito	67	8967	dito						
41	2927	Myszkowo	49	8160	Graboszewo kośc.	26	4329	Zberki	32	1663	Brody	Buk	SJ.60	
75	3173	Olszyna	39	5059	Golenczewo	Poznań	36	6880	Zegrowo	16	684	Czekanów	Odolanów	SJ.62
77	3175	dito	40	5060	dito	dito	66	4453	Zurawia	35	676	Iwno	Sroda	BN.61
82	3180	dito	55	4244	Grodziszczko	Szamotuly	68	7485	Zydowo	71	2958	Lomnica	Międzyrzecz	BN.52
73	3636	Oporowo	103	4888	Grembanin	Ostrzeszów	55	8924	Zerniki	21	2000	Łabiszynek	Gniezno	BN.63
54	2660	Oswosień sred.	54	4345	Jarosławiec	Sroda			18	2308	Myszkowo	Gniezno	dito	
57	5067	Osiek	56	6173	Koszuty	dito			5	522	Marcinkowo gór.	Mogilno	SJ.62	
35	3755	Piątkowo czarne	115	5789	Konarzewo	Poznań			32	1301	Obiezierze	Oborniki	SJ.63	
63	2307	Popówko	91	7188	Kobylepole	dito			157	204	Przygodzice	Odolanów	SJ.61	
45	4234	Pożarowo	110	8362	Kuklinowo	Krotoszyn			173	220	dito	dito	dito	
44	3215	Ptaszkowo wielkie	111	8363	dito	dito			47	648	Pudliszki	Krobia	BN.61	
63	2521	Posadowo	41	4490	Kopanin	Wągrówiec			81	1482	Psarskie	Szamotuly	SJ.63	
83	4026	Rusko	43	4478	Kołybki	dito			16	795	Szczury	Odolanów	SJ.62	
86	4029	dito	53	6924	Kęszyce	Odolanów			43	3695	Siedmiorogowo	Krotoszyn	BN.63	
87	4030	dito	28	9613	Karski	dito			214	3075	Września	Września	SJ.61	
71	4002	Redgoszcz	47	9133	Kórnatowice	Międzychód			12	1278	Wierzchaczewo	Szamotuly	SJ.63	
75	4006	dito	12	2287	Kunowo	Szamotuly			29	1235	Wiry	Poznań	dito	
31	3309	Stołężyn	13	4288	dito	dito								
41	3274	Srebrnegórki	16	9647	Kamieniec	Gniezno								
45	3278	dito	18	9649	dito	dito								
52	6008	Strzelce wielkie	20	9651	dito	dito								
26	2458	Studzieniec	24	9655	dito	dito								
27	2459	dito	26	9657	dito	dito								
28	2460	dito	72	5262	Konino	dito								
67	5348	Świerczyna	74	5264	dito	dito								
73	5354	dito	75	5265	dito	dito								
109	3864	Szamotuly	77	4786	Karna	Babimost								
111	3866	dito	104	5959	dito	dito								
38	2556	Sokolniki wielkie	26	4706	Konojad	Kościan								
109	4769	Sobótka	82	8510	Kakolewo	Wschowa								
94	5969	Siedmiorogowo	502	4628	Kurnik	Srem								
55	3660	Torzeniec	505	4631	dito	dito								
56	3661	dito	56	7100	Łąg	dito								
57	3662	dito	27	5353	Lechlin	Wągrówiec								
17	3420	Ulanowo	30	5356	dito	dito								
47	5802	dito	39	8252	dito	dito								
487	5119	Wronki	242	7620	Lwówek	Buk								
521	5153	dito	251	7629	dito	dito								
526	5158	dito	258	7636	dito	dito								
550	5182	dito	269	7647	dito	dito								
592	5224	dito	271	7649	dito	dito								
598	5230	dito	19	9731	Latalice	Sroda								
605	5237	dito	20	9132	dito	dito								
609	5241	dito	28	9736	dito	dito								
615	5247	dito	116	10491	Lubasz	Czarnków								
61	3261	Wroniawy	43	9568	Lukowo	Gniezno								
65	3265	dito	63	7885	Lubonia	Wschowa								
67	3267	dito	49	8414	Łęszce	Międzychód								
83	5494	Wilkowo	110	10983	Mnichy	dito								
84	5495	dito	55	6893	Myszkowo	Szamotuly								
24	4677	Włoszianowo	144	9420	Mieszkowo	Fleszew								
48	3293	Wapno	84	7197	Olszyna	Ostrzeszów								
19	2181	Węgry II Węgierszczyzna	89	7202	dito	dito								
20	2182	dito	92	7205	dito	dito								
49	5989	Wszemborz	93	7206	dito	dito								
121	4347	Zbąszyń	34	6100	Oswosień srednia	Wschowa								
56	4495	Żelice	37	6103	dito	dito								
26	2918	Zegrowo	32	6190	Oswosień górna	dito								
16	3065	Zabikowo	142	10458	Oporowo	dito								
			21	5670	Oporowo	Szamotuly								
			42	8002	Piątkowo czarne	Sroda								
			109	4645	Pawlowice	Wschowa								
			32	5320	Pomarzany kośc.	Gniezno								
			42	7374	Podolin	Wągrówiec								
			35	5341	Pomorzanki	dito								
			41	5347	dito	dito								
			35	5438	Raczkowo	dito								
			90	8299	Redgoszcz	dito								
			92	8301	dito	dito								
			18	7547	Rzegnowo	Gniezno								
			27	5885	Ryczywół	Oborniki								
			104	8328	Rusko	Pleszew								
			28	4771	Sepno w.	Kościan								
			29	4782	dito	dito								
			112	10999	Siedmiorogowo	Krotoszyn								
			53	4568	Starogrod	dito								
			89	10106	Świerczyna	Wschowa								
			91	10108	dito	dito								
			151	5609	Sierniki	Wągrówiec								

Wypowiadając więc takowe posiadaczom tychże, według najwyższego rozkazu gabinetowego z d. 10 listopada 1847, zbiór praw na rok 1848, pag. 22 nr. 2922, wzywamy ich, aby pomienione listy zastawne w stanie do kursu usposobionym z należącymi do nich kuponami od B. Naredzenia 1864 event. Talonami lub reko-gniczą na takowe, już w nadchodzącym na Sw. Jan 1864 terminie wypłaty prowizji, mianowicie, w czasie od 21 lipca do 4 sierpnia 1864 z rana od godziny 9 do 12 pod uniknieniem wydać się mającego na ich koszt wywołania publicznego do kasy naszej złożyli i natomiast udzielić się mające na to reko-gnicze odebrali, które od dnia 2 do 16 stycznia 1865 z rana od godziny 9 do 12 w gotowiznie zrealizowane zostaną.

Kto reko-gnicze lub gotowiznę za nie pocztą przesłane mieć sobie życzy, takowe odebrać może 8 dni po upływie ustanowionych powyżej terminów, skoro o to 14 dni pierw w liście frankowanym uczyni wniosek i załączy reko-gniczą lub też list zastawny.

Przytém zwracamy uwagę na to, że listy zastawne do kursu nieusposobione zamiejscowym interesentom na ich koszt zwrócone zostaną, celem usposobienia ich do obiegu publicznego, tudzież na to, że kasa nasza nie zajmuje się wymianą talonów na nowe arkusze kuponowe i takowych interesenci nie powinni nadsyłać z listami zastawnymi i reko-gniczami, ale raczej mają się z niemi w celu odebrania nowych kuponów zgłaszać bezpośrednio do kasy prowincyalnej ziemstwa w miejscu.

W końcu przypominam się także posiadaczom już dawniej wylosowanych, a dotąd jeszcze niezłożonych poniżej wymienionych 4% listów zastawnych, mianowicie:

Nr. list. zast. bież. amort.	D o b r a.	Powiat.	Termin wylosowania.
--------------------------------	------------	---------	---------------------

A. na 1000 Tal.

15	3385	Brody	Buk	BN.63
8	3489	Belęciny	Babimost	dito
3	5909	Gwiazdowo	Sroda	dito
166	6198	Galowo	Szamotuly	SJ.61
6	5333	Krzyżanki	Krobia	SJ.60
4	2028	Konarzewo	dito	BN.62
5	2029	dito	dito	dito
130	7305	Konarzewo	Poznań	BN.63
14	2647	Kotowo	Buk	SJ.63
7	2630	Kierzno A. B.	Ostrzeszów	dito
91	3191	Kórnik	Srem	BN.63
8	5878	Kajewo	Pleszew	dito
2	2328	Osowo	Września	SJ.63
7	3945	Parzenczewo	Kościan	BN.63
24	3224	Pawlowice	Wschowa	dito
17	1455	Raczkowo	Odolanów	BN.62
4	878	Rogaczewo male	Kościan	BN.61
8	1296	Stupia wielka	Sroda	dito
9	1843	Trzuskotowo	Poznań	BN.62
8	1901	Wręcyn	dito	dito
10	1993	dito	dito	dito
21	6141	Zbąszyń	Międzyrzecz	BN.63

B. na 500 Tal.

54	1306	Czekanów	Odolanów	SJ.62
32	3541	Chwałkowo	Sroda	BN.63
26	618	Dobrzyca	Krotoszyn	SJ.62
5	1318	Grojec	Babimost	BN.62
8	6127	Gryżyna	Kościan	BN.63

C. na 250 Tal.

32	1663	Brody	Buk	SJ.60
16	684	Czekanów	Odolanów	

Nr. list. zast. bież. amort.	Dobra.	Powiat.	Termin wylosowania.	Nr. list. zast. bież. amort.	Dobra.	Powiat.	Termin wylosowania.	Nr. list. zast. bież. amort.	Dobra.	Powiat.	Termin wylosowania.	Nr. list. zast. bież. amort.	Dobra.	Powiat.	Termin wylosowania.					
91	2921	Niepart	Krobia	SJ.63	158	1137	Miłosław	Września	BN.63	90	4063	Grabowo	Września	BN.60	81	2722	dito	Poznań	BN.62	
94	2924	dito	dito	dito	160	1139	dito	dito	dito	dito	36	10137	Gostyczyn	Odolanów	dito	83	2724	dito	dito	dito
123	12079	dito	dito	BN.63	164	1143	dito	dito	dito	SJ.62	24	165	Gaj	Szamotuly	BN.61	89	2730	dito	dito	SJ.63
10	4760	Nieszawa	Oborniki	dito	13	1479	Międzychód	Srem	BN.63	26	167	dito	dito	SJ.62	65	3879	Obiezierze	Oborniki	dito	
26	8771	Napachanie	Poznań	BN.59	58	4902	Machcin	Kościan	dito	93	2325	Gluchowo	Kościan	dito	70	3884	dito	dito	dito	
50	7094	Olszyna	Ostrzeszów	BN.62	85	1026	Nekla	Środa	SJ.62	104	2336	dito	dito	dito	73	3887	dito	dito	dito	
45	2088	Owińska	Poznań	BN.63	14	2189	Nieszawa	Oborniki	BN.63	35	418	Goluń	Środa	dito	74	3888	dito	dito	BN.63	
42	3209	Obiezierze	Oborniki	SJ.63	135	5627	Oporowo	Wschowa	dito	43	1822	Gostkowo	Krobia	dito	75	3889	dito	dito	dito	
81	3479	dito	dito	dito	44	4233	Pożarowo	Szamotuly	SJ.58	141	2348	Gronowo	Kościan	dito	76	3890	dito	dito	dito	
82	3480	dito	dito	SJ.62	199	3827	Pakosław	Krobia	SJ.61	147	2354	dito	dito	dito	140	10456	Oporowo	Wschowa	dito	
47	1849	Poniec	Krobia	BN.61	57	1034	Poniec	dito	SJ.62	33	3320	Gądki	Srem	BN.62	40	3511	Piglowice	Środa	SJ.63	
63	1202	Pudliszki	dito	SJ.61	66	1043	dito	dito	dito	34	3321	dito	dito	dito	42	3513	dito	dito	dito	
157	8174	Pakosław	dito	BN.62	68	1045	dito	dito	dito	44	3331	dito	dito	dito	50	3521	dito	dito	dito	
22	2602	Przystanki	Szamotuly	SJ.63	46	5060	Psary	Odolanów	BN.62	46	3333	dito	dito	dito	79	3993	Potulice	Wągrówiec	dito	
87	3877	Psarskie	dito	dito	30	1453	Piglowice	Środa	SJ.63	47	3334	dito	dito	dito	88	5407	dito	dito	dito	
92	3882	dito	dito	dito	49	1624	Psarskie	Szamotuly	dito	50	3337	dito	dito	dito	92	5411	dito	dito	dito	
41	3378	Potulice	Wągrówiec	dito	93	1844	dito	dito	dito	51	3338	dito	dito	dito	37	4011	Przysieka	dito	dito	
20	3089	Parczewo	Odolanów	dito	26	1420	Rudki	dito	BN.62	52	3339	dito	dito	dito	43	4017	dito	dito	dito	
40	4714	dito	dito	dito	28	6048	Rybowo	Wągrówiec	BN.63	113	3644	Gogolewo	Krobia	SJ.63	67	3840	Psarskie	Szamotuly	dito	
20	2772	Piglowice	Środa	dito	74	4005	Redgoszcz	dito	dito	41	3663	Grabianowo	Srem	SJ.63	99	4400	dito	dito	BN.63	
24	2776	dito	dito	BN.63	44	4501	Redkowo	Szubin	dito	13	6492	Golimowo	Gniezno	BN.63	100	4401	dito	dito	dito	
28	5666	Przysieka niem.	Kościan	dito	29	2357	Raczkowo	Wągrówiec	dito	14	6493	dito	dito	dito	50	5038	Parczewo	Odolanów	SJ.63	
45	4342	Powodowo	Babimost	SJ.58	39	2967	Rososzyce II	Odolanów	BN.63	84	8656	Gostyń II	Krobia	dito	93	244	Pakosław	Krobia	SJ.61	
18	7975	Rogowo	Krobia	SJ.62	40	5036	Strzegowo	dito	SJ.58	103	6080	Gołaszyn	dito	BN.63	100	251	dito	dito	BN.61	
75	1682	Raszkowo	Odolanów	dito	12	995	Sokolniki małe	Szamotuly	SJ.62	107	6084	dito	dito	dito	203	8051	dito	dito	SJ.61	
79	1686	dito	dito	dito	28	2242	Szczepowice	Kościan	BN.63	29	10092	Goniembice	dito	dito	110	7413	Pruchnowo	Chodzież	SJ.60	
81	1688	dito	dito	dito	105	4765	Sobótka	Pleszew	dito	39	10372	Gryżyna	Kościan	dito	29	369	Pniewy	Szamotuly	BN.61	
94	1701	dito	dito	dito	118	4778	dito	dito	dito	53	4344	Jarosławiec	Środa	SJ.63	89	2254	Poniec	Krobia	SJ.62	
52	1739	Rogaszyce	Ostrzeszów	dito	50	2955	Sieroszewice	Odolanów	dito	65	3687	Jurkowo	Kościan	dito	91	2256	dito	dito	BN.62	
55	1742	dito	dito	dito	69	5350	Swierzyna	Wschowa	dito	46	4433	Jabłkowo	Wągrówiec	BN.59	92	2257	dito	dito	dito	
22	2041	Ruszkowo	Wągrówiec	BN.63	56	4882	Śwawie	Poznań	dito	101	1084	Iwno	Środa	BN.61	105	903	Pudliszki	dito	SJ.62	
17	5053	Raczkowo	dito	BN.61	51	6007	Strzelce wielkie	Krobia	dito	103	1086	dito	dito	dito	119	917	dito	dito	BN.61	
17	1124	Świdnica II	Wschowa	SJ.63	99	1284	Wełna	Oborniki	BN.54	105	1088	dito	dito	dito	128	926	dito	dito	dito	
28	3085	Sadowie	dito	BN.63	101	433	Witkowo	Gniezno	SJ.62	42	198	Karczewo	Kościan	dito	131	929	dito	dito	dito	
35	7280	Srebrnógórki	Wągrówiec	dito	42	1348	Wróblewo	Szamotuly	BN.62	21	1154	Kadzewo	dito	SJ.62	137	935	dito	dito	dito	
100	5229	Sierniki	dito	dito	58	1563	Wiry	Poznań	SJ.63	56	334	Koryta	Krotoszyn	BN.61	57	9763	Psary	Odolanów	BN.61	
36	3906	Szymanowo	Śrem	dito	62	1567	dito	dito	dito	46	1996	Kossowo	Krobia	SJ.62	76	10131	dito	dito	dito	
37	3907	dito	dito	dito	71	1576	dito	dito	dito	49	1999	dito	dito	dito	32	3257	Przystanki	Szamotuly	dito	
38	7919	Torzenie	Ostrzeszów	BN.62	30	1617	Wierzchaczewo	Szamotuly	dito	53	2003	dito	dito	dito	77	5285	Popówko	Oborniki	BN.63	
44	2120	Trzuskotowo	Poznań	BN.61	51	2380	Wiatrowo	Wągrówiec	BN.63	31	1114	Krzyżanowo	Srem	BN.61	113	4649	Pawłowice	Wschowa	dito	
75	1013	Witkowo	Gniezno	SJ.81	19	6024	Wrzączyn	Środa	dito	39	1122	dito	dito	dito	115	4651	dito	dito	dito	
242	9463	Września	Września	BN.60	41	3236	Winnagóra	dito	dito	56	3934	Kierzno A. B.	Ostrzeszów	SJ.63	53	7261	Ptaszkowo m.	Buk	dito	
308	10395	Wronki	Szamotuly	BN.62	44	1492	Złotniki	Poznań	SJ.63	59	3937	dito	dito	BN.63	125	1891	Raszkowo	Odolanów	SJ.62	
51	2165	Wierzgonka	Poznań	dito	46	1494	dito	dito	dito	76	3947	Kotowo	Buk	SJ.63	131	1897	dito	dito	dito	
71	2185	dito	dito	dito	39	1193	Zakrzewo	Gniezno	SJ.62	59	6176	Koszuty	Środa	BN.63	134	1900	dito	dito	dito	
38	2440	Wróblewo	Szamotuly	SJ.63	40	1194	dito	dito	dito	42	4491	Kopanin	Wągrówiec	dito	157	1923	dito	dito	dito	
31	3346	Wierzbn	Międzychód	dito	46	1200	dito	dito	dito	35	7783	Krzyżanki	Krobia	dito	85	2026	Rogaszyce	Ostrzeszów	dito	
36	3351	dito	dito	dito	62	1174	Zbyszewice	Chodzież	dito	78	4787	Karna	Babimost	dito	86	2027	dito	dito	dito	
41	3356	dito	dito	SJ.63	110	5610	dito	dito	dito	25	4705	Konojad	Kościan	dito	96	2037	dito	dito	dito	
43	7251	Wroniawy	Babimost	BN.63	54	4493	Żelice	Wągrówiec	BN.63	48	4147	Lezionna	Odolanów	SJ.63	40	3809	Rostworowo	Poznań	SJ.63	
92	9030	Zbąszyń	Międzyrzecz	SJ.60						42	3819	Lipnica	Szamotuly	dito	85	8849	Ryczywół	Oborniki	BN.63	
54	1454	Zalesie	Krobia	BN.61						257	7635	Lwówek	Buk	BN.52	51	4566	Starogród	Krotoszyn	dito	
81	1276	Żytowiecko	dito	dito						89	8618	Lewice	Międzyrzecz	BN.61	54	4569	dito	dito	SJ.58	
92	1287	dito	dito	dito	67	1613	Arkuszewo	Gniezno	BN.61	91	8620	dito	dito	dito	79	3496	Sulencin	Środa	BN.58	
86	1281	dito	dito	BN.60	35	5780	Borowniki B.	Ostrzeszów	BN.63	92	8621	dito	dito	dito	44	1582	Smuszewo	Wągrówiec	SJ.62	

F, na 25 Tal.

E, na 50 Tal.

54	304	Broniszewice	Pleszew	BN.47	30	1876	dito	dito	dito	26	2591	Łosiniec	Wągrówiec	BN.62	50	3042	dito	dito	BN.62
29	5838	Bruczkow	Krotoszyn	BN.63	51	3194	Biezdrowo	Szamotuly	BN.62	33	1677	Miedzianowo	Odolanów	SJ.62	43	3986	Starkówiec	Krotoszyn	SJ.63
34	4186	Baborowo	Oborniki	dito	60	3203	dito	dito	dito	67	2622	Mszyczyn	Śrem	BN.62	40	3781	Sadowin	Odolanów	dito
34	366	Cmachowo	Szamotuly	SJ.60	19	8547	Baborowo	Oborniki	BN.63	73	2628	dito	dito	dito	42	3783	dito	dito	dito
34	1206	Cerekwica	Wągrówiec	SJ.62	38	8553	dito	dito	dito	120	2675	dito	dito	dito	176	5634	Sierniki	Wągrówiec	BN.63
41	986	dito	Pleszew	dito	40	8555	dito	dito	dito	130	2685	dito	dito	dito	132	9323	Sobótka	Pleszew	dito
22	282	Chraplewo A. B.	Szubin	dito	19	8390	Bojanice	Wschowa	BN.63	132	2687	dito	dito	dito	128	8100	Szamotuly	Szamotuly	dito
66	1260	Chludowo	Poznań	BN.62	57	4996	Belencin	Babimost	dito	140	2995	dito	dito	dito	137	8109	dito	dito	dito
103	5578	Chlapowo	Środa	BN.63	59	5727	Bieganowo	Września	dito	29	631	Mierzewo	Gniezno	SJ.62	22	8476	Ślomeczyce	Września	dito
134	5296	Czacz	Kościan	dito	60	5728	dito	dito	dito	52	712	dito	dito	SJ.60	55	7321	Srebrnagóra	Wągrówiec	dito
135	5297	dito	dito	dito	37	2549	Cerekwica	Wągrówiec	SJ.62	79	9000	dito	dito	BN.61	46	11043	Tarnowo	Kościan	SJ.60
50	4733	Dąbrówka	Międzyrzecz	dito	55	2117	dito	Pleszew	dito	87	10774	Miłosławice	Wągrówiec	SJ.62	42	6522	Turkoto	Gniezno	dito
13	1214	Glinno	Wągrówiec	SJ.62	20	2605	Chlebowo	Gniezno	dito	120	515	Mielecin	Ostrzeszów	BN.61	108	6952	Tuchorz	Babimost	BN.60
17	270	Góra	Poznań	dito	100	1272	Chobienice	Babimost	BN.61	186	2403	Miłosław	Września	SJ.62	57	2779	Truskotowo	Poznań	BN.62
47	965	Grabowo	Września	SJ.62	72	2743	Chludowo	Poznań	SJ.62	195	2412	dito	dito	dito	49	10738	Ulanowo	Gniezno	BN.63
55	973	dito	dito	BN.62	87	2758	dito	dito	dito	197	2414	dito	dito	dito	34	5708	Wilkowo	Szamotuly	BN.59
119	1074	Gronowo	Kościan	SJ.62	93	2764	dito	dito	dito	209	2426	dito	dito	dito	30	4407	Węgierskie	Środa	BN.44
128	1083	dito	dito	dito	102	2773	dito	dito	dito	210	2427	dito	dito	dito	271	9051	Września	Września	SJ.61
203	4379	Gałowo	Szamotuly	SJ.61	73	3295	Czarnotki	Środa	BN.62	215	2432	dito	dito	BN.62	273	9053	dito	dito	dito
40	64	Gorzuchowo	Gniezno	dito	74	3296	dito	dito	dito	216	1433	dito	dito	SJ.52	293	9073	dito	dito	dito
24	3913	Gonice	Września	SJ.58	60	3149	Cykowo	Kościan	dito	240	2457	dito	dito	BN.62	26	87	Wierzenica	Poznań	dito
56	3061	Gowarzewo	Środa	SJ.52	78	3167	dito	dito	dito	242	2459	dito	d						

